

LIETUVIŲ
DIENOS

JURGIS GLIAUDYS, JAV KARIUOMENĖS TEISMO TEISĖJAS

LITHUANIAN DAYS

APRIL

1974

1974 M. BALANDŽIO MĖN.

L I E T U V I Ų
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., — Hollywood, Calif. 90029
Telefonas: 664-2919

1974, balandis Nr. 4 (143)
Eina XXV metai
April, 1974 No. 4 (143)
Volume XXV

Redakcinė kolegija / Editorial Staff

DALILA MACKIALIENĖ □ PRANAS GASPARIŠIS
□ VACYS PRIŽGINTAS □

Anglų k. Redaktorius / English Editor

ALFONSAS A. MILUKAS

Atsakomasis red. - Leidėjas / Publisher

ANTHONY F. SKIRIUS

Administratorius / Circulation Manager

GEDIMINAS RUKŠĖNAS

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį. Reproduction of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN", PUBLISHED 1946-49.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiros pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku. If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will be renewed automatically.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpjūčio mėn. Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina \$1. Single Copy \$1.

Prenumerata metams \$10.00 bet kuriame pasaulio krašte. Subscription \$9.00 per year in any country of the world. Garbės prenumerata / Honorary subscription \$15.00.

"Second Class Postage Paid at Los Angeles, California"

TURINYS / CONTENTS

Laisvė dega žaizdre. Alg. Gustaitis.	3
Susitikimas su JAV kariuomenės teisėju Jurgiu Gliaudžiu.	4
Iliustruotas pokalbis.	
A. Pagramantis, Iš dviejų malonių. Eil.	6
M. Makrickas, Kalasauskas, II. Beletristika. .	7
IRENOS ŠIMKIENĖS meno puslapis.	10
Būk pašlovinta flora ir fauna.	
Leonardo Andriekaus, poezijos puslapis.	11
Stumbrai grįžta į savo tėviškę — Lietuvos girias. J. Kuprionis.	12
Bronys Raila, Algirdas Landsbesgri tarp mūsų. Iliustruotas esė iš vakaro Los Angeles. ..	14
Kiti ir aš, A. Pagramantis.	16
"Antras Kaimas" vaidina.	16
Lietuviai Argentinoje. Iliustruotas reportažas.	17
Lietuviai Kolumbijoje. Iliustruota kronika. ..	18
Naujos knygos.	18

ENGLISH SECTION

Letter to a Teacher.	19
At the Races. From the novel by J. Tininis..	21
"Friendship of Nations", Soviet Style.	22
Impressions on a Rainy Day, by J. Gliaudys.	22

Lietuviškos Radijo Programos.

ADMINISTRACIJA RAŠO:

Dėl nepaprasto išlaidų pakilimo, LD žurnalo prenumerata 1974 metams pakeliama vienu doleriu — iki \$10 metams.

Atskiro nr. kaina — \$1.

"Lietuvių Dienų" leidykla

LD Prenumeratorių žiniai

Visi 1974 m. "Lietuvių Dienų" prenumeratoriai, nežiūrint, kad jie būtų anksčiau atsilyginę, turi teisę gauti už pusę kainos dvi mūsų išleistas plokšteles: Liet. kompozitorių dainų rečitalis — Stasės Klimaitės Dainos ir Poezija ir proza — Keturi autoriai — P. Andriušis, Bern. Brazdionis, A. Gustaitis ir St. Santvaras.

Abi plokšteles užsisakydami prenumeratoriai gauna tik už \$5. (LD atnaujinimo vokelyje pažymėta "už plokšteles"). Kas prenumeratą esate jau atsiuntę, prašome siųsti tik čekį, pažymėję "už plokšteles", adresu: 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif. 90029.

VIRŠELIAI / COVERS

Pirmasis / Front Cover

Jurgis Gliaudys, Jr., J. A. V-bių kariuomenės teismo teisėjas.

● Jurgis Gliaudys, Jr., Military Justice of U. S. A. Army.
See an interview inside.

Jurgis Gliaudys, Jr. Doctor of Law, has been named by Judge Advocate General Corps (JAGC) as Military Judge for the District of Southern California and Arizona, with residence in Port Huachuca, Arizona (Fifth Judicial District of the Sixth Army).

A graduate of the University of South California and then of Loyola Law School (1968) he was admitted as barrister to all State Courts in California and to the Federal Courts. Then as Army captain he spent 4 years with JAGC of the U. S. Army as practitioner in military courts and as instructor of military law at the University of Virginia. He performed various duties of judge, attorney, barrister at law and legal counselor: at Fort Carson, Colorado (4th Armored Division), in Presidio California, and in Long Binh, Vietnam. Here his professional activities had drawn the attention of the widely read publications **Time** and **Stars and Stripes**. His duties had brought him to the front lines of military action and he won two **Bronze Star Medals** and an **Army Commemoration Medal** (for "Meritorious Achievements in ground operations against hostile forces"). He also received a **Certificate of Appreciation**, signed by Commander-in-Chief, R. M. Nixon.

Lithuanians too are aware of the activities of Jurgis Gliaudys within a number of their organizations as an editor and contributor to their publications and periodicals, KARYS and DRAUGAS among them.

LAISVĖ DEGA ŽAIZDRE...

Ar prisimenate bėgimą iš Lietuvos? Jauni-me, ar tėvai jums pasakojo, kaip klaupėsi besitraukdami, meldė atleidimo už laikiną Tėvynės apleidimą ir pažadėjo, kad jie ir jų vaikai, ar vaikų vaikai sugrįš į tas žalias pievas, į tuos kvepiančius laukus, į sirpstančiais vaisiais linguojančius sodus, į paupius ir paežeres?.. Ar jie jums nesakė, kaip atrodė ašarojanti močiutė? Ar jums nepasakojo, kad buvo pasižadėję svetimuose kraštuose visada dirbti savo mylimos Tėvynės išlaisvinimui ir visas savo jėgas skirti Lietuvos labui?

Ar jie jums pasakojo?

O gal jau patys tėvai pamiršo?..

Neliko jau iš Lietuvos atsivežtų drabužių, sutrūnijo lapai atsivežtų knygų ir atsimini-mai išbluko.

O tenai, Lietuvoje?

Pasiklausykim miškų šnarėjimo. Pasiklau-sykim pavergtųjų aimanų. Paieškokim kritu-sių partizanų kapų, ten, tuose paupiuose ir pušynų tankmėse. O gal tai tik praeitis? Tik legendos, tik istorija ir poringės bei pasakos?

Ne, tai ne pasakos, tai tikrovė.

Lietuvoje laisvės troškimo ugnis tebedega gyvo lietuvio širdyje. Iš ateinančių žinių sužinome, kad Lietuvoje lietuvių nuotaikos gyvos, degančios. Kur tik bepažvelgsi: mo-kyklose, universitetuose, kolchozuose, mies-tų gatvėse — visur jaučiasi lietuvio nepalau-žiama dvasia. Bemaž stebuklu surenkama tūkstančiai parašų dėl išpažinimo laisvės, po-grindyje leidžiami žiniaraščiai...

Kai čia lietuvišką spausdintą žodį esame linkę užmiršti, nubrukti kur į kampą, tenai tamsiame kampe užsikniaubus gaudomos slapta spausdinto lietuviško žodžio žiežirbos, alsuojama jų nemariąja dvasia.

Lietuvoje yra susidarę du frontai: rusų okupantų bei jų pataikūnų ir lietuvių patrio-tų. Rusai komunistai nori sunaikinti visa, kas lietuvių riša su lietuviu — istoriją, kalbą, pa-pročius, liaudies dainas, vietoje jų brukdami savo katiušas savo neapykantos, melo ir bru-talaus materializmo ideologiją... Gi lietuviai visais būdais laikosi įsikibę savo kalbos, sa-vo žemės savo senolių dvasios ir tėvų parti-zaniško ryžto.

Visa Lietuva tenai dabar ištisas paminklų kraštas. Tenai visa žemė, medis ir krūmas, pieva ir pašlaitė rasoja karžygių kančiomis, krauju ir prakaitu. Joks poetas dar to neiš-reiškė poezijos žodžiu, joks kompozitorius

dar nepagavo garsų, kurie aidi aimanose ir raudose, skunduose ir dejavime.

Bet išlieka paskiri gyvi šaukliai greta tenai žuvusių, susideginusių, susisprogdinusių ar okupacinės valdžios nukankintų. Neveltui užsieniečiai, pakliuvę į dabartinę rusų oku-puotą Lietuvą, nustemba nuostabiu lietuvių ryžtu kovoti už savas teises, už savo kultū-ros išsaugojimą, už laisvę ir nepriklausomybę.

Kiek jų žuvo ir žūsta Tėvynėje, kiek ne-tenka gyvybės bandydami pabėgti iš to ne-laisvės pragaro sužinosime tik iš istorijos. Bet ir šiandiena jau pasilieka atskiri vardai: tai Kudirkos, Simokaičiai, Brazinskai... Jie sa-votiškai laimingi, nes išliko gyvi, apie juos žinios pasiekė laisvąjį pasaulį. Jie gyvi, bet jų kančios nepasibaigė. Jų aukos turėtų pa-siekti kiekvieno laisvėje gyvenančio lietuvio širdį. Pasiekti, sujaudinti, uždegti ir paska-tinti veiklai. Iškelti minčiai: ar laisvojo pa-saulio lietuvis prilygsta pavergtajam? Ar neperdaug tuščių šūkavimų, nesutarimų dėl taktikos, vieni kitų smerkimo, ar nepermaža meilės, pasiaukojimo, darbo?..

Į tuos ir į daugelį kitų klausimų atsakyki-me patys. Aš, tu, mes visi. Kurie jaučiamės galį kitus pamokyti ir kurie norime, kad pa-tys liktume be dėmės ir be šešėlio.

Netenka abejoti, kad idealizmo mums ne-stinga. Nestinga ir lėšų, kai reikalas liečia mūsų ambicijas. Reikia tik tas ambicijas pa-kreipti į gera, reikia tik daugiau sujudinti beužsnūstančią išteklįje dvasią, reikia tik atviromis akimis pažiūrėti į Lietuvą ir jos žmonės, kurie tiesia į mus rankas, kurie šau-si mūsų ir laisvojo pasaulio pagalbą.

Laisvės žaizdras dar tebedega, tik prieiki-me prie jo atviromis rankomis ir grynomis širdimis. Jo liepsnos nevirs beprasmyiais nuo-dėguliais ir tuščiais pelenais, jo liepsnos nu-skaidrins mūsų dabartį ir Tėvynės likimą.

Laisvė dega žaizdre!

Algirdas Gustaitis

Pavasario džiaugsmas.

● Springtime pleasure.

SUSITIKIMAS SU KARIUOMENĖS

TEISĖJU JURGIU GLIAUDŽIU

“Gyvenimas yra vertybė”

Šiomis dienomis lietuvių karių žurnale “Karys” pasirodo ilgelesnis rašinys apie Jungtinių Amerikos Valstybių kariuomenės teismą. Rašinio autorius: kariuomenės teismo teisėjas kapitonas teisių daktaras Jurgis Gliaudys.

Mes sutinkam jį trumpam sustojusį Los Angeles mieste.

— Su kažin kokių pagaulių jausmu pateikiu žinių apie kariuomenės teismą, jo teisėtumą, hierarchiją, principus, — sako rašinio autorius. — Gal tie pagrindiniai daviniai pravers ateities Lietuvai dedant pamatus kariškai teisei. Po Antrojo pasaulinio karo Japonija įsivedė savo teismuose amerikinio teismo principus. Gal kada, ateityje, bus prisiminta, kad Jungtinės Amerikos Valstybės, kur gyvena tiek daug lietuvių, gali būti sektingas pavyzdys...

Teisėjas Jurgis Gliaudys Jr. yra Los Angeles lietuvių kolonijos vaikas. Gliaudžių šeima: tėvas — rašytojas Jurgis Gliauda, jo žmona Marija ir sūnus Jurgis automobiliu atvyko prie Pacifiko 1953 metais iš tolimojo

Jurgis Gliaudys Detroite 1948 metais.

● Jurgis Gliaudys, Jr., Detroit, 1948.

Detroito. Devynerių metų berniukas, kaip daugelis ano periodo lietuviukų, jau turėjo savo gyvenime didelių, sunkių, tragiškų valandų. Tų kelionių, jis, aišku, neprisimena. Odisėja prasidėjo jam nesukakus... trijų mėnesių amžiaus. Tai buvo tėvų pasitraukimas iš tėvynės, karo veiksmai Europoje, miestų bombardavimai.

Gimęs 1944 metais balandžio 23 d., jis gavo tos dienos patrono vardą. Gliaudžių

Los Angeles liet. šeštadieninę mokyklą baigus. Diplomą įteikia prof. M. Biržiška.

Foto L. Briedis

● The late prof. M. Biržiška awarding a diploma to a graduate of the Los Angeles Lithuanian weekend school.

genealogijos medyje jis yra Jurgis III. Tėvas — Jurgis, ir Jurgis prosenelis. Karui baigiantis šeima atsidūrė prie Šveicarijos sienos. Sekė avantiūriškas bėgimas per sieną. Gliaudžiai pasiekė Šveicariją, apsigyveno pasakiško grožio kalnuose, Corbeyrier.

1947 metais birželį sunki kelionė per audringą Atlantą mažu, iš apyvartos išimtu karinio transporto laiveliu. Šešeri naujakūrys-tės metai Detroite ir, nuo 1953 metų lapkričio Kalifornija — Los Angeles didmiestis. Čia Jurgis baigė lietuvių šeštadieninę mokyklą, gavęs baigimo pažymėjimą iš prof. Mykolo Biržiškos rankų. Tėvas, Jurgis Gliauda, gavo iš prof. Mykolo Biržiškos “Aušros” gimnazijos brandos atestatą Kaune.

Pirmoji “pažintis” su šarvuočiais 1951 metais Detroite.

● Examining tanks in Detroit, 1951.

Jurgis baigia King Star Junior mokyklą. Per pusmetį moksle peršokęs vieną klasę, 1962 m. baigia Marshall High. Jis smarkiai veikia su lietuviais skautais: stovyklauja, net leidžia ir redaguoja skautų laikraštėlį “Žvalgas”. Šoka tautinių šokių ansamblyje, vaidina lietuvių mokyklos parengimuose. Steigia ir veikia pionieriškame oro skautų dalinyje “Vanagai”. Vėliau redaguoja skautų vyčių skyrių “Skautų Aide”. Kolegijų mokinių iškalbos konkursuose gauna keletą premijų.

Pietinės Kalifornijos universitete studijuoja psichologinius mokslus. 1965 metais gauna A. B. laipsnį iš psichologijos. Stojęs į Loyolos universiteto teisių mokyklą, baigia

studijas 1968 metais, gaudamas profesinį teisių daktaro laipsnį. Tais pat metais išlaiko advokatūros kvotimus ir priimtas į advokatų organizaciją.

Studentiško gyvenimo sukuryje Jurgis aktyviai bendradarbiauja universitetiniame dienraštyje "The Daily Trojan". Jo rašinių temos — nuotaikingos, dažnai sarkastiškos studentų veikimo apžvalgos, įvykių vertinimai. Taip pat rašo eilėraščių. (Jų vieną dedame angliškoje LD žurnalo dalyje — R.).

Teisės mokslus baigęs, 1968 m. pašauktas karo prievolei atlikti Vietnamo karo siautulyje. Išėjęs karininkų kursų stažą, pakeičiamas kapitonu, skiriamas į JAGG (teismų) diviziją. Čia jam tenka dirbti advokatu, gynėju, prokuroru, teisių patarėju, ryšininku su visuomene, kas reiškia paskaitas visuomenei, kariuomenės reprezentavimą, netgi derybas per tada dažnas visokias demonstracijas. Jaunojo teisininko gyvenimas tampa kelionių epopeja: Fort Carson, Kolorado valstijoje, Presidio prie San Francisco, laikinos buveinės Alabamoje, Missouri, Charlottesville Virginijoje, kur jis buvo karo teisės instruktoriumi Virginijos universitete.

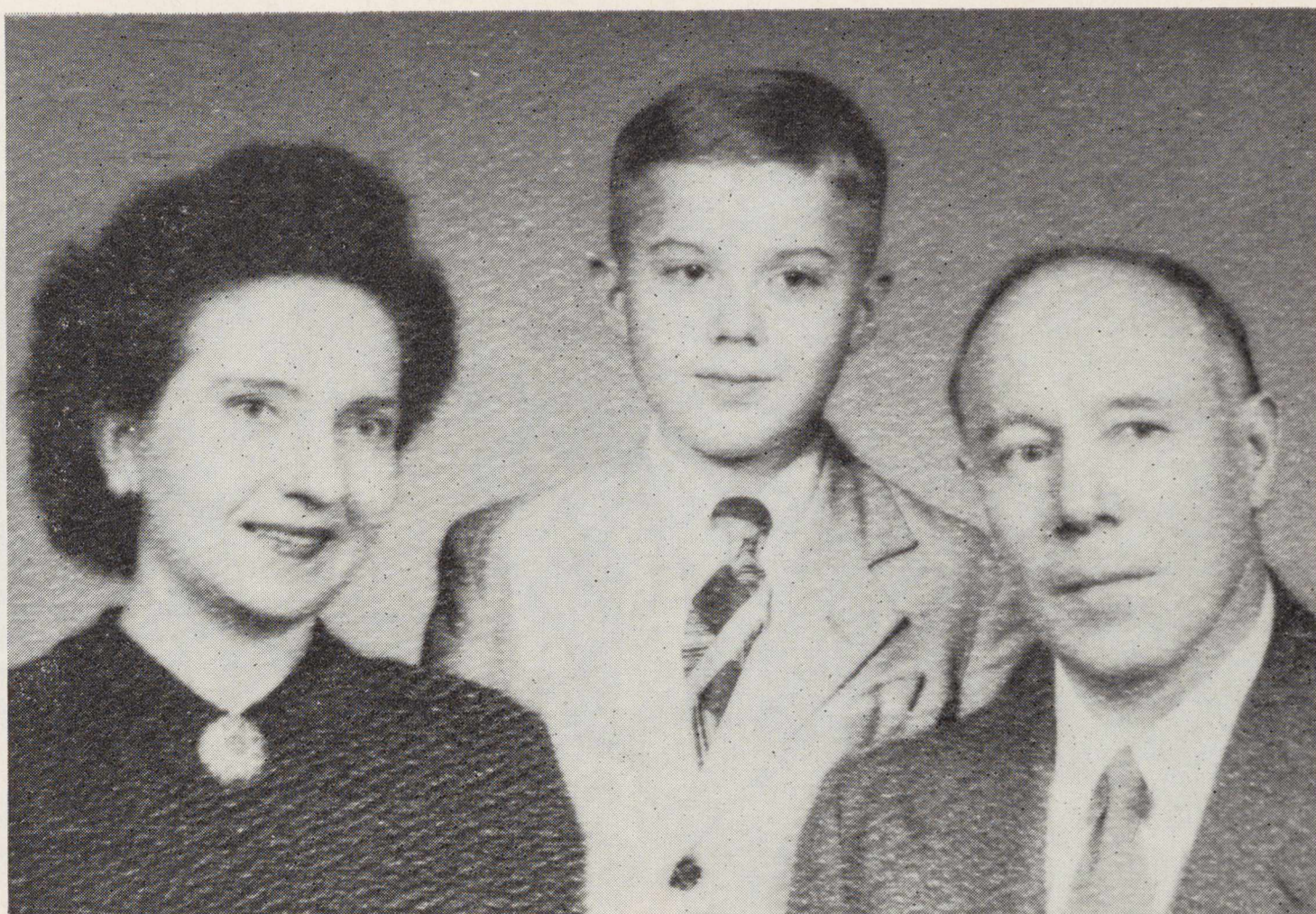
Vietnamo karą jis patyrė karo veiksmų zonoje. Turėdamas nuolatinę savo teismo būstinę prie JAV vyr. karo būstinės Saigone ir Long Binh bazėje, Jurgis dažnai lankė karo veiksmų laukus. Tai sunkus ir jaudinantis patyrimas.

— Žmogus niekad neliks toks, koks jis buvo prieš įžengdamas į karo lauką, — sako

Su "vanagais"; pirmas iš dešinės J. Gliudys. (Toliau: Rimas Nefas, J. Karalius, Gytis Tamulaitis). Foto L. Briedis

● Among Boy Scouts (J. Gliudys, 1st f. r.).

Gliaudžių šeima. Rašytojas Jurgis Gliauda, jo žmona Marija, sūnus Jurgis Jr. (Nuotrauka tilpusi LD 1953 m. kovo nr.)

● The Gliudys family, 1953.

Jurgis, prisimindamas tą sunkmetį. — *Karas veikia psichiką. Mirties pavojai žiūri į akis. Fizinį kančių vaizdą arba asmeniškai jų patirtis įsivėžia giliai, visam amžiui. Trūksta žodžių išreikšti išgyvenimui. Tai aš matau didžiųjų novelistų karo vaizdavimuose.*

Tai asmeniškio patyrimo liudijimas. Jurgiui teko skraidyti su malūnsparniu kautynių zonoje. Teko išgyventi pašauto malūnsparnio avariją. Slapstyti džunglių bunkeriuose. Gintis nuo atakuojančio priešo. Jam teko matyti masinius Hue kapus po trumpalaikės priešo invazijos...

Greta įvairių ir būtinų kariškų insignijų, reiškiančių ginklo padalinių nusakymus, ant sienos savo darbo kabinete ir ant stiklo džipo, su kuriuo jis važinėjo, puikavosi lietuviška Vytis.

— *Patogu, — nusišypso Jurgis, — paranku surasti lietuvius netgi ir džunglėse. Iš lietuviško ženklo atpažįstame vienas kitą. Ten, kare, susitikti lietuviams reiškė kažin ką daugiau, kaip kad čia, kokiame nors pašnekesių seminare.*

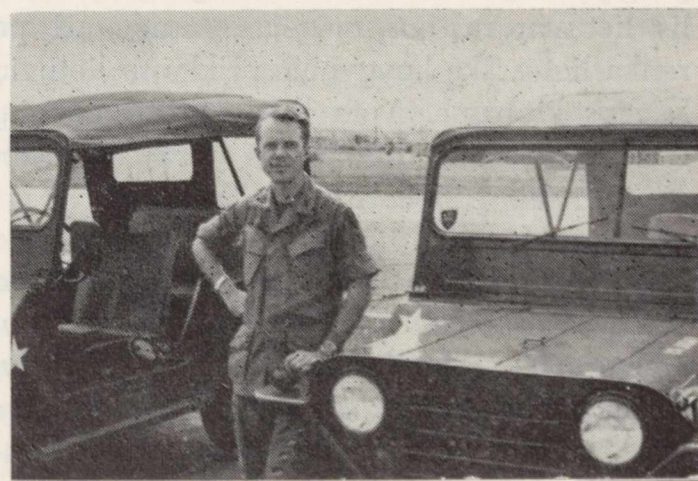
Daug lietuvių tokiu būdu jis surado. Ant karo aukuro daug lietuvių padėjo savo gyvybių aukas, savo kančias... Iš Vietnamo Jurgis grįžo su paskutiniaisiais karo transportais, tvarkydamas teisminį šio beviltiško karo palikimą.

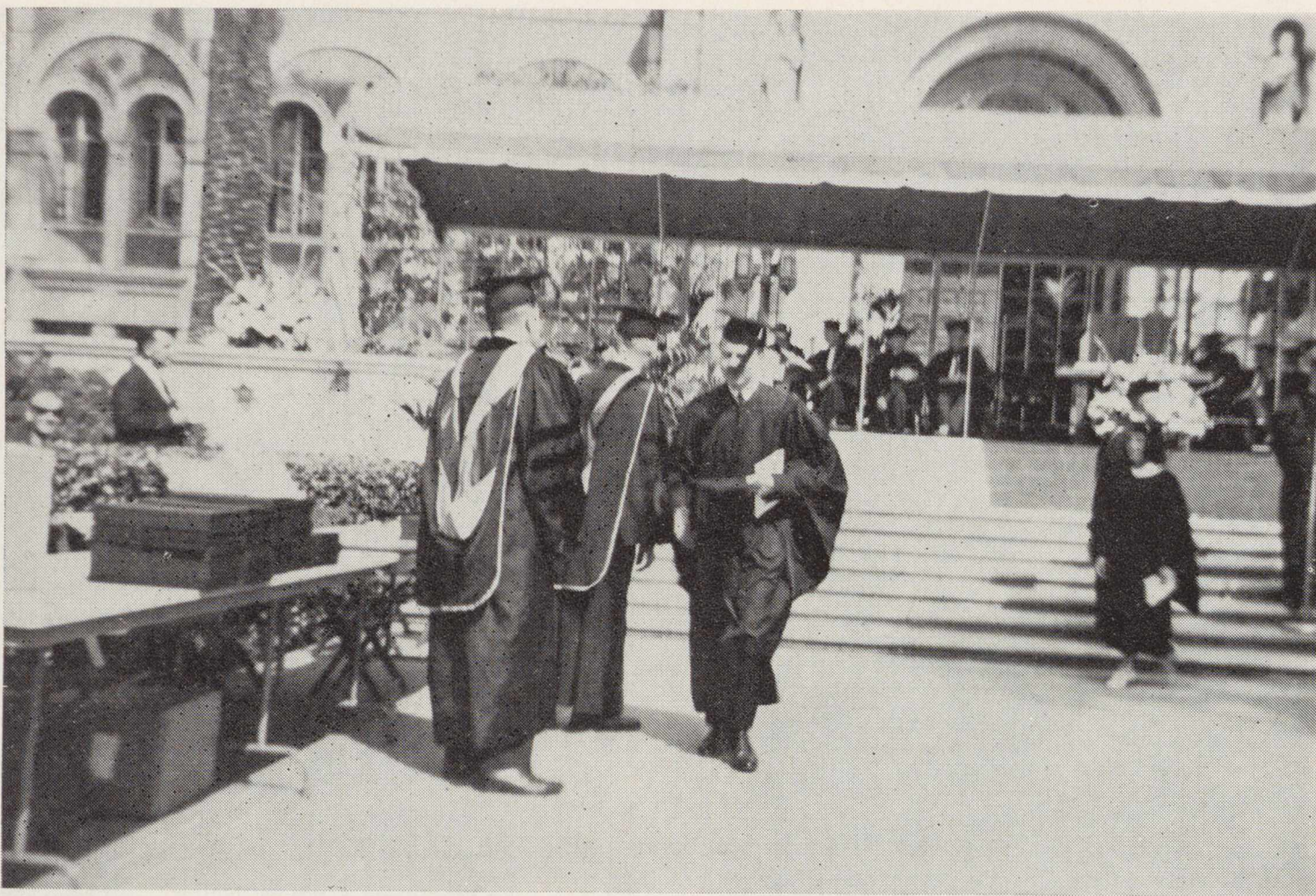
Jurgis Gliudys turi advokatūros praktikos teises visuose Kalifornijos ir federaliniuose teismuose. Jis turi praktikos teises visuose kariškuose teismuose. Prie didžiulės Signal brigados (20 000 karių) jis buvo teisių patarėju. Saigone jam teko stoti bylose, kurios patraukė plačiosios spaudos (TIME Magazine, Stars & Strips) dėmesį dėl civilių teisių interpretacijų kontraversiškumo. Už ryžtą ir apsisprendimą karo lauke apdovanotas trimis bronzos medaliais, specialiu "Army Commendation" raštu ir "Certificate of Appreciation" pažymėjimu. Jaunasis teisėjas žiūri į tai su atlaidžiu šypsniu.

— *Pirmos savo pažinties su šarvuočiais neatsimenu, — juokauja šarvuočių divizijos teisėjas. — Kada tėvai bėgo į Šveicariją per kautynių plotą, aš patogiai gulėjau mamos stumiamame vežimėlyje. Mus privažiavo*

Su "Vyties" lipinuku ant džipo Vietname 1972.

● With his jeep adorned by a Lithuanian emblem, Vytis (The Knight).

Jurgis Gliaudys, Jr. Loyolos teisių mokyklą baigus.

● Jurgis Gliaudys, Jr., graduating Loyola Law School.

prancūzų tankai. Dabar jau miręs Tomas Pečiulionis, žinomojo rezistentų generolo Pečiulionio sūnus ir mano tėvas prancūziškai išsiaiškino su Senegalo tankistais. Taip patekome į Wilhelmo Tellio kraštą. Tai buvo 1945 metų balandžio pabaiga. Man tada sukako vieneri metai amžiaus! Ta scena manėje gyva iš tėvų žodžių. Vėliau, Detroite, „susipažinau“ su šarvuočiais užlipęs ant tanko kažin kurios parodos metu...

Dabar Jurgis Gliaudys tapo karo teisėju (Military Judge) šarvuočių divizijoje.

Apie karo įspūdžius rašė savo apybraižose „Kary“ ir „Drauge“. Ar jis rengiasi parašyti apie tai knygą?

— Rašyti apie žmonių kančias nėra lengva, — prisipažįsta teisėjas. — Bet rašyti apie tai reikia.

Jurgio kalboje nėra nė mažiausio angliško akcento, nors jis ištisais mėnesiais neturėjo progų kalbėti lietuviškai. Anaiptol, jis didelis lietuvių raštijos mėgėjas, visad turi po ranka lietuvišką knygynėlį, priklauso lietuvių knygų klubams. Apie lietuvių visuomeninį gyvenimą jis informuojasi iš pustuzinio prenumeruojamų lietuviškų leidinių.

— Lietuvių spauda mane stebina savo plačia informacija ir lietuviško gyvenimo komentarais, — sako Jurgis Gliaurys. — Tai neįkainuojamas lietuviškos gyvybės laidas. Be savo spaudos lietuviai dingtų Amerikos kon-

tinente kaip bereiksmė, bevardė masė.

1973 metais, baigęs karo prievolės laiką, jis apkelejo daugelį egzotiškų Tailandą, Indonezijos, Filipinų salų, atidarė savo kabinetą Los Angeles mieste, kartu dirbdamas ir Valstijos prokuratūroje. Bematant susidare, greta kitataučių, gausi lietuviška klijentūra. Tačiau Pentagono (Office of Secretary of Army) pasiūlymas užimti kariuomenės teisėjo vietą patraukė dėmesį. Nuo sausio 15 d. jaunas lietuvis teisininkas tapo kariškuoju teisėju. Jo būveinė Arizonoje.

Dinamiška karjeros odisėja. Kovo pabaigoje, grįždamas iš tarnybinės komandiruotės, iš Washingtono, Jurgis atkankė savo Angelų miestą. Suskubo atlankyti lietuvišką parengimą — A. Landsbergio vakarą, savo bičiulius.

Jaunojo teisėjo biografija yra darbo ir siekių pavyzdys. Kaip ryškios to kelio gairės stovi mokslo ir darbo pažyminiai.

— Daug diplomų, daug atžymėjimų, — pastebime pašnekesyje.

— Gyvenimas, pats savyje, nėra įvertinimų rinkimas, — pastebi teisėjas, — bet vertybė, dalinanti įvertinimus.

Jis šypteli ir priduria:

...— Pažymėkite, kad labai branginu mažytį medinį Geležinio Vilko drožinį, kuriuo mane atžymėjo už komendantavimą ateitininkų stovykloje Kalifornijos kalnuose 1962 metais. Tai miela praeities skeveldra, tapusi ir savotišku spinduliu...

Teisėjas itin domisi skaudžia įkalinto Simo Kudirkos pilietybės problema. D.

IŠ DVIEJŲ MALONIŲ

Iš Dievo malonės mums rojaus fazendos,
Kuriose pridareme tiek velniavos...
Iš velnio malonės — malonių legendos,
Iš velnio malonės — kaprizai Ievos.

Iš Dievo malonės mes vaikštom po pievą,
Pridengę akis sau rūtelėm žaliom.
Iš velnio — mes gundom arabišką Dievą:
— Vėl žibalo pilnos statinės, „šaliom!“

Iš Dievo malonės garbė mums ir turtai,
Ir pareigos aukštos, pelnytos kitų;
Iš velnio malonės — pavasario burtai
Ir kalbos visų pagerbimų aukštų.

Iš Dievo malonės mes pelnome dangų
Žmonelės dorybėm (ne savo griekais...),
Iš velnio malonės mes nuperkam brangų
Kailiuką meilužei; žmona su vaikais

Palikus gyventi iš Dievo malonės
Kas dieną mums tūkstantį siunčia velnių;
Iš jų malonės mums keičiasi skonis
Kas naktį kitų sutvėrimų švelnių...

Iš Dievo malonės mes tampam prelatais
Ir priedo dar titulus gaunam kelius;
Iš velnio — išbėgam naktiniais chalatais
Palikę po lova svečiuos pantaplius.

...Ir visa, kas buvo, ir visa, kas dingo,
Mes menam lyg lobį, kurio netekai,
O tiek ten nedoro, o tiek nenaudingo,
Kaip, pavyzdžiui, storo pagurklio taukai...

Jonas Rimša

VELNIAS

Kalasauskas

II.

Kadangi laivas į Ameriką iš Hamburgo plaukė tik po dviejų savaitėjų, o laivas į Kanadą tos pačios dienos vakare, Vincas Kalasauskas nutarė išnaudoti šią progą. Tokiu būdu, negavęs nė kaip reikiant išsimiegoti po savo naktinio pasivaikščiojimo per sieną, dar su Virbalio areštinės blusomis už apykaklės, jis atsidūrė tūkstantmečiuose Kanados miškuose su kirviu ir su juokingu lanko pavidalo piūkleliu rankose. Čia, nuolat gindamasis uodų, turėjo pagal pasirašytą kontraktą kasdien iškirsti didelę normą popiermalkių. Iš nepatyrimo neįstengdamas jos išpildyti, Kalasauskas kaskart giliau brido skolon už bendrovės krautuvėje perkamus maisto produktus. Be to, nepratusį prie gyvenimo miške, jį greitai užpuolė utėlės ir votys. Visa tai Kalasauskas nešė kantriai, žinodamas, kad nuo tada, kai perbrido upelį tėviškės galilaukėje, jis gali laukti ne kokio nors pagerėjimo, o tiktai pablogėjimo.

Prieš išlipdamas uoste, jis laivo paštu tėvams pasiuntė atviruką su to paties laivo paveikslu, pranešdamas apie sėkmingą atvykimą Kanadon. Tai buvo jo pirmas ir paskutinis laiškas į tėviškę. Protas teigė, kad tėvams vienturčio sūnaus netekimas buvo jau ir taip skaudus smūgis — kam tad juos dar daugiau skaudinti, rašant tiesą apie savo dabartinę buitį? Kitaip jis būtų privalėjęs meluoti, o logikoje, Kalasausko nūn priimtoje už vienintelį egzistencijos pagrindą, melui vietos nebuvo. Kartą pamelavęs kitiems, būtų ėmęs meluoti ir sau pačiam; tai būtų išstatę pavojun jo tolimesnį gyvavimą. Panašiai, kaip žmogui su medine koja tyčia užsiimant sau akis.

Protas taip pat teigė, kad darosi neįmanomas ir jo tolimesnis buvimas Kanados miškuose. Reikėjo iš čia bėgti. Susitaręs su dviem kitais į tą pačią balą kritusiais lietuviais ir vienu ukrainiečiu, Kalasauskas taip ir padarė. Laimingai prasmukę pro nakčia šviečiančius miestus, keliaudami zuikiais prekiniuose vagonuose, vogdami sau maistą pakelėje iš daržų, jie visi keturi, nudriskę ir sulysę, po mėnesio atsidūrė Detroite, o po to Čikagoje.

Čia kai kuriais atžvilgiais buvo geriau, nei popiermalkių stovykloje. Kitais — blogiau. Pavyzdžiui, tokių dalykų, kurių ten buvo didžiausias perteklius — žemės, žolės ir sveiko, neužnuodyto oro, — čia nebuvo visai. Arba vėl: atlyginimas už darbą Čikagoje di-

desnis ir maistas pigesnis, bet Kanadoje, sakysim, niekas nekėlė balso dėl neiškirstos dieninės normos — užrašydavo, kad neiškirtai, ir tiek. Pasėkmės būdavo grynai piniginės. Šiuo atžvilgiu čia buvo visai kita tvarka.

Vincas Kalasauskas, gavęs darbą geležinkelio prekių stotyje prie vagonų pakrovimo, tapo asmeniniu vergu rudaplaukio airio su ūsais, kaip suveriamų durų rankenos ir po jais žėruojančiu akholio bei keiksmų ugnikalniu. Vardu jis, kaip ir visi airiai, buvo Pedy, bet Kalasauskas mintyje jį praminė Rudžiu.

Jis buvo atiduotas Rudžio priežiūron dėl to, kad pats dar nesusivaikė važtaraščiuose. Siuntos būdavo įvairaus didumo — nuo karklais apipinto gorčinio butelio ar poros kartoninių dėžių iki viso vagono maišų po šimtą svarų kiekvienas. Smulkesnias Rudis sutvarkydavo pats anksti ryte, Kalasauską pristatydamas prie didžiųjų. Paskui, gerai apsidairęs, jis sprukdavo per tuščių bėgių eiles į už semaforų dunksantį apšepusį namelį su užrašu labai išraitytomis raidėmis ant ilgos lentos: *Sullivan's Saloon*. Iš ten protarpiais grįždavo patikrinti, kaip eina darbas, arba tokiais atvejais, kai rajone pasirodydavo kokie nors pareigūnai — matyt, pas Salavaną sėdėdavo prie lango. Grįžęs vakare prieš užbaigą, krisdavo kur nors ant maišo ar skrynios, sunkiai dūšaudamas ir šluostydamasis prakaitą, paskui su visais eidavo namo.

Sulig jo ruda galva, prievaizdavimas ne tik leido sėdėti per dieną saliuone, grinoriui dirbant jo darbą, bet ir statė tam tikrus reikalavimus. Jo pareiga buvo darbo drausmės išlaikymas. Kiekvieną kartą, kai tik pasirodydavo ant rampos, Rudis Kalasauską apipildavo keiksmiais bei grasinimais, į kuriuos pastarasis išmoko nekreipti dėmesio, gerai jų nė nesuprasdamas. Kartais Rudis jį apstumdavo, stuktelėdavo kumščiu į šoną ir panašiai. Visa tai buvo suprantama. Už tokius dalykus bendrovė mokėjo algą jiems abiems — Rudžiui už stuksenimą, Kalasauskui už davimąsi stuksenti. Logika teigė, kad tai normalus reiškinys. Tačiau po to, kas atsitiko Pelenų dieną, ji taip sušlubavo, kad kurį laiką Kalasauskui teko išbūti be egzistencijos pagrindo.

Pelenų dieną Rudis, geras katalikas, visai nėjo pas Salavaną, o tik godžiai pro ūsus traukė šaltą vėją, nešantį iš tos pusės žuvies dvokimą. Tą dieną Rudis taip pat ir nesikeikė. Jis tai padirbėdavo, tai atsisėdavo padūsauti, kas kartą garsiau ir sunkiau. Kalasauskas jį nežymiai sekė akies kertele, jausdamas augantį nerimą: Rudžio vaidas darėsi nuožmus, neatpažįstamas. Pietumis jis užvalgė iš savo kraitelės ir, atsigulęs ant maišų, užmigo. Kalasauskas baigė krauti ypatingai didelę siuntą, susidedančią iš vos pajudinamų lentinių dėžių, einančių į Turkiją. Vien pašauti po tokia dėže ratelius jau reikalavo

Pavasaio vėjų nugairinta Baltijos pajūrio pusis.

● A fir tree standing up against the winds from the Baltic.

antžmogiškos pastangos; be abejo, tai buvo dviejų vyrų darbas. Kalasauskui tampantis su jomis vienam, užsitęsė iki gerokai popiet.

Rudis nubudęs pasitrynė akis ir dirstelėjo į dėžes: jų prie sienos dar stovėjo visa eilė. Jis žiojosi kažką sakyti, bet susilaikė ir ėmė pamažu keltis, neatitraukdamas žvilgsnio nuo Kalasausko nemirksinčių, sustingusių akių. Šis, niekaip neįstengdamas paversti dėžės ant briaunos, nė nepajuto, kaip Rudis prisiartino ir ėmė daryti tai, nuo ko Vincui gyslose iš šurpo sustingo kraujas: savo sunkiais, smailiais batais airis pradėjo spirti jam į blauzdas. Turėjo būti išėjęs iš proto, staiga pasiutęs. Kalasauskui būtų buvęs suprantamas antausis, smūgis į nugarą, spyris į sėdynę arba kirtis į nosį ar į akį, tačiau spardyti blauzdas buvo negirdėtas, neišaiškinama, net neįsivaizduojama — tai buvo jau nežmoniška, bet velniška. Drauge su baime ir fiziniu skausmu, nuo kurio jam darėsi tamsu akyse, Vincas Kalasauskas taip pat pajuto giliai savyje griūvant tą taip rūpestingai suręstą logikos pastatą, kuriuo rėmėsi jo dabartinė egzistencija. Logika išgaravo į orą, jos nebuvo nė Kalasausko gyve-

nime, nė niekur kitur. Kokią galima įsivaizduoti logiką pasaulyje, kuriame Pelenų dieną katalikai spiria kitiems katalikams į blauzdas?

Jei Kalasauskas nekrito čia pat ant cemeninės aslos laukti mirties, daugiau neturėdamas kuo ir kaip gyventi, tai tik iš psichologinio išibėgėjimo. Automobilis, pavyzdžiui, sugedus motorui, dar rieda pats savaime gan ilgą kelio galą; šitaip ir Kalasauskui pavyko išbūti po to sekusias tuščias, beprames dienas, tebedarančiam tai, ką buvo įpratęs daryti, kol galiausiai logika vėl jame atsistatė po kito, nemažiau reikšmingo įvykio prekių stotyje.

Sekančios po to savaitės pirmadienį Vinčą Kalasauską darbovietėje pasitiko kai kurios naujenybės. Bet koku kitu laiku jos būtų jį žymiai paveikusios, tačiau dabar, tęsiantį kasdieninę buitį vien iš išibėgėjimo, jos tik nustebino. Pirmoji naujenybė buvo pas duris stovįs jaunas vyriškis, kurį iš pat pirmo žvilgsnio galėjai atpažinti kaip ne tik naujai pasamdytą, bet ir tik ką išlipusį iš laivo. Antras žvilgsnis Kalasauskui pasakė, kad šis jaunuolis dar vos prieš kelias savaites mindžiojo sniegą kur nors Pajevonyje ar Virbalyje. Trečias žvilgsnis, iš daug arčiau, patvirtino, kad tai Vaišvilų Gurnevičiukas. Kita naujenybė, nustebinusi dar daugiau — tai, kad nebuvo Rudžio, kuris šiuo metu, dar gerokai prieš darbo valandas, jau lakstydavo nuo siuntos prie siuntos su važtaraščiais dantyse, lyg tokiu stropumu pateisindamas savo nebuvimą darbo dienos metu.

Gurnevičiukas jo neatpažino. Tai buvo savaime suprantama. Ne dėl to, kad Kalasauskas jau būtų atrodęs kaip amerikietis, o dėl to, kad jiedu nebuvo pažįstami nė Lietuvoj. Tik sykį šokiuose jį kažkas Vincui parodė: "Va, tas, tai Gurnevičių Onutės brolis". Šviesūs tėviškės prisiminimai užterėjo jam galvon, ir krūtinę suspaudė ilgesys, tačiau tik trumpam. Šiuo metu ir dabartinėje jo būklėje tie dalykai paprasčiausiai neturėjo prasmės.

— Ar tu lietuvis? — paklausė Gurnevičiukas.

Kalasauskas linkterėjo, nepatenkintas ir tuo, kad jį dar taip lengva susekti esantį gri-noriumi.

— Mane šičia atvedė dirbt.

Tai taip pat visai nedžiugino Kalasausko. Kentėti plūdumus ir stuksenimą lengviau be liudininkų. Bet kur dingo Rudis?

— O ko tu čia atvažiavai? — paklausė Kalasauskas, taip sau, tik norėdamas ką nors pasakyti. — Ar ką prasikaltai "žemskiams"?

— O, ne, — nusijuokė jaunuolis dar visai berniukiškai. — Tiktai atsiėmiau iš namų da-lį, nusipirkau "šipkortę" ir atvažiavau sau laimės paieškot.

— Čia tu ją ir rasi, — nuspiovė Kalasauskas su pasibiaurėjimu.

Vaikėzas buvo durnius. Nenorėdamas dau-

giau su juo kalbėti, Kalasauskas pradėjo su-kinėtis apie siuntas, kaip darydavo Rudis, ir tikrinti važtaraščius, kuriuos jau buvo pramokęs visai gerai išskaityti. Tačiau kur pats Rudis? Kalasauskui ėmė darytis neramu. Pasigirdo ir švilpukas. Jis ėmė rodyti vaikinui, kaip vartoti vežimėlį, kaip kiloti ir kaip krauti vagoną. Airis, greičiausia, po šventos dienos pagirioja. Pristatęs Gurnevičiuką prie didelės siuntos iš kelių šimtų maišų, jis ėmė krauti mažesnes, kur nuolat reikėjo tikrinti važtaraščius.

Artinantis pietums, Kalasauskas įsitikino, kad viskas vyksta normaliai ir yra savo vie-tose, išskyrus Gurnevičiuką. Šis rodė visus nuovargio ženklus: krutėjo vis lėčiau, kas-kart dažniau sustodavo šluostytis prakaito ar atsikvėpti, o kartą net buvo sėstelėjęs va-gone, bet tuoj ir vėl pašoko, vidun įžengus Kalasauskui. Maišų krūva nerodė palinkimo mažėti: Gurnevičiukas tai matė ir pats. Jis ėmė teisintis dar nespėjęs atsigauti po biau-rios kelionės jūromis.

— Čia reikia dirbt, — tarė Kalasauskas pa-prastai, be priekaišto.

Jam, kuris iki šiol dirbo už dykinėjantį airį, būtų buvę niekis pavaduoti nepajėgian-tį saviškį, tačiau pirmadienis buvo sunki diena. Reikėjo ieškoti kokios nors išeities.

— Ar tu atsinešei valgyt pietų?

Gurnevičius teturėjo kišenėje du riestai-nius. Kalasauskas išėmė iš savo plieninės lauknešėlės dubenį su rūgščiais kopūstais. Mėsos neturėjo — gavėnia. Jis kopūstus per-skyrė per pusę ir atlaužė duonos.

— Valgyk, būsi stipresnis.

Gurnevičiukas pradėjo valgyti, tačiau la-bai prieš savo valią. Tiesą pasakius, kopūstai buvo ne švieži, o gerokai rūgtelėję puody-nėje, kurią Kalasauskas laikė po savo lova. Antrą vertus, vaikinas neturėjo apetito. Ta-čiau jį reikėjo kaip nors pastatyti ant kojų. Vincas beveik jėga privertė Gurnevičiuką iš-tuštinti dubenį.

— Dabar tu jausiesi visai kitaip, — tarė paskui, atidžiai pasižiūrėjęs į savo bendra-darbį.

— Je, aš dabar jaučiuosi visai kitaip, — klusniai atsakė šis. Jis nemelavo.

Stojus popiet į darbą, Gurnevičiukas pra-džioje judėjo visai pusėtinai, bet buvo aišku, kad pats vienas nesusypės užbaigti. Pradėtų krauti siuntų negalėjo palikti sekančiai die-nai, nes nakčia nustumdavo vagonus. Kala-sauskas apskaičiavo, kad jei pats ateis pa-galbon porą valandų prieš užbaigą, viskas bus laiku savo vietoje.

Nebereikiant saugotis Rudžio, Kalasauskas dirbo ramiai, užsimiršdamas ir nekreip-damas dėmesio į aplinką. Šitaip jis nė nepa-stebėjo, kad Gurnevičiuko pusėje prie maišų krūvos pasidarė keisti tylu. Tarpais iš ten atskrendą neaiškūs atbalsiai visai nepriminė ratukų tarškėjimo cementine asla: labiau panėšėjo į nesibaigiančią kovą su persunkiu

maišu. Užtruko kelios minutės, kol Kalasausko klausos organai nepranešė į artimiausią smegenų centrą apie perilgai besikartojan-čius tuos pačius garsus. Jis sustojo dirbęs ir dar valandėlę klausėsi — negalimas daiktas, kad vienas maišas būtų buvęs taip žymiai sunkesnis!

Jis rado Gurnevičiuką kampe, klūpantį ant šiukšlių krūvos, kuri jau iš tolo dvokė raugintais kopūstais. Jo pečiai kilnojosi ir liemuo virpėjo, bet iš plačiai pravertos bur-nos beveik neišeidavo nieko, jis vėmė sausai. Kalasauskas atsisuko pažiūrėti maišų — šio-je pusėje krūva dar siekė lubas. Siaubo ap-imtas, Kalasauskas griebė vaikiną už pakar-pos ir pastatė ant kojų; šis stovėjo tiesiai, bet netvirtai. Tada Vinco baimė persimainė į aklą pyktį, tokį nesuvaldomą, kad jis pra-dėjo Gurnevičiukui daryti tai, ką prieš keletą dienų jam pačiam darė Rudis. Spardydamas vaikiną batų smaigaliais į blauzdas, jis ži-nojo darąs labai negerą, tiesiog nežmonišką dalyką, ir tai dar labiau padidino jo pyktį asmeniui, kuris privertė šitaip daryti.

Tai, kas atsitiko paskui, buvo labai svar-bu tolimesniam Vinco Kalasausko gyvenimui. Įvykis, gal būt, paveikė net ir Gurnevičiuką — bent likusiai tos dienos daliai. Metęs Ka-lasauskui vieną pasibaisėjimo kupiną žvilgs-nį jis išsitempė, kaip styga, griebė ratukus ir pradėjo versti maišus tokia jėga ir tokiu greitumu, lyg būtų ką tik grįžęs iš ilgų atostogų kuriame nors kurorte. Tačiau Ka-lasauskas į jį visai nekreipė dėmesio, labai užimtas tuo, kas dėjosi jo paties viduje. Pa-čiam nespėjęs pastebėti, jo egzistencija vėl buvo atsirėmusi tvirtų pamatų, aiški ir su-prantama, pagrįsta ta pačia geležine logika, niekad neišnykusia, nė nesusilpnėjusia. Jei buvo nustojęs ją tikėti, kaltė buvo paties Kalasausko: dar buvo neišmokęs sekti jos nurodymais.

Vinco Kalasausko logikos pagrindinis dės-nis buvo šis: "Kadangi mano gyvenimas su-stojęs, ir toliau tegaliu egzistuoti dirbtiniu būdu, aš turiu sekti ir kartoti visa tai, ką da-ro kiti, tikrai gyveną žmonės". Gerai. Jis tai suprato ir anksčiau. Ir taip darė. Bet kokius "tikrai gyvenančius žmones" sekė ir karto-jo savo veiksmuose? Gyvendamas ir dirbdamas Čikagoje, jis darė taip, kaip darydavo žmonės Kintuose, Virbalyje, Pajevonyje ar Vištytyje. Daryti taip, kaip buvo daroma Čikagoje, jam atrodė neįsivaizduojama, ne-žmoniška, beveik net velniška! Štai, kame buvo klaida, o ne logikoje.

Kiek atsipeikėjęs po tokio apšvietimo, Ka-lasauskas šoko Gurnevičiukui pagalbon. Pastarajam dirbant nemažėjančia jėga, siun-tą jie baigė krauti pačiu laiku. Prieš išei-nant, pas juos įslinko senyvas žmogus be kepurės, tik su prie kaktos pririštu žaliu jos snapeliu, apsiavęs skudurinėmis šlepe-tėmis, su pieštuku už ausies. Tai buvo siun-tų raštininkas, prūsas iš Stalupėnų, sėdįs

lentiniame priestate prie sandėlio, bendrovės atstovas čia, pakrovimo vietoje. Jis tatai ir pasamdė Kalasauską — gal dėl buvusios kaimynystės ir dėl vokiečių kalbos mokėjimo.

— Kaip dirba grinorius? — paklausė jis, pirštu rodydamas Gurnevičiuką.

— Grinorius dirba gerai, — atsakė Kalasauskas. — Labai gerai.

— Schön! Jis dirbs su tavim, tu jam rodyk, kaip skaityti raštelius.

— Gut. O Pedy daugiau neateis?

— Nein. Pedy dabar apmoko kitą naują darbininką. Jis sakė, kad tu jau gerai moki, tai aš tau daviau grinorių, lengviau susikalbėsit. Daryk, kaip darė Pedy. Jis labai geras instruktorius — matai, kaip greitai tave išmokė? Also gute Nacht!

Tokia buvo Kalasausko karjeros pradžia. Su laiku jis pasidarė "formanas", javų perpylimo specialistas. Gurnevičiukas užsidirbo pinigų ir atidarė salūną. Prohibicijos metais jis pasidarė didžturtis. Dabar pensininkas, Floridoje. Taip pat, anos atmintinos dienos ir jos įvykių pasėkoje, Vincas Kalasauskas tapo komunistu. Ne iš noro ir ne iš reikalo, o tik dėl to, kad įvykio logika jį prie to atvedė, galima sakyti, už rankos.

Egzistencijos klausimas dabar atsistojo naujoje, daug ryškesnėje šviesoje: gyventi Amerikoje, tai daryti taip, kaip daro amerikiečiai. Bet tai reiškia neapbrėpiamai didelį kiekį dalykų. Beveik viskas čia buvo daroma ne taip, kaip Lietuvoje. Išmokti kiekvieną smulkmeną paskirai vargu užtektų ištiso vieno žmogaus gyvenimo. Reikėjo taikyti kokį nors metodą, ir Kalasausko analititiškas protas itin tiko metodams atrasti bei sukurti.

Metodas buvo šitoks: susekti tą dalyką, kuris yra pats svarbiausias visiems Amerikos gyventojams ir priimti jį kaip svarbiausią sau pačiam. Pasėkmės turėjo būti automatiškos. Ir tą dalyką, pasirodė, visai nesunku atspėti: tai buvo pinigai. Pinigai buvo svarbiausias dalykas kiekvieno amerikiečio gyvenime ir vienintelis mastas jo sprendimuose bei veikloje. Ši grynai kapitalistinė idėja, tarp kitko, niekad nebūtų Kalasausko atvedusi į komunizmą. Jį ten atvedė tik mėginimas ją taikinti praktiškai.

Kalasauskas netruko prieiti išvados, kad, praktiškai taikoma, ši idėja neišvengiamai suskyla į dvi skirtingas ir viena kitai prieštaraujančias sąvokas: pinigą, kaip turėjimą, ir pinigą, kaip darybą. Žmonės, kurie išpažino pinigą, kaip turėjimą, laikė jį vertybe pačiame savyje, gyvu daiktu, galinčiu augti, vystis ir daugintis. Tiems gi, kurie jį išpažino, kaip darymą, pinigai buvo simbolis materialinių vertybių ir gėrybių, kurias galima už jį nupirkti ar už kurias galima jį gauti. Daryti pinigus, tai nereiškė juos legaliai ar nelegaliai spausdinti bei kalti, bet gaminti pinigų vertus daiktus.

Pinigai, kaip turėjimas, buvo aiškiai klaidinga sąvoka: jo nė pavalgysi, nė atsigersi,

nė juo apsidengsi — pinigai, tai tik popieris ar metalas. Tiesa buvo kitoje pusėje: pinigai, kaip aukščiausias gėris, yra gamyba, materialinių vertybių kūrimas, naujų, prieš tai nebuvusių daiktų darymas. Tie, kurie pinigų turėjo jų nedarydami, buvo negeri, jie buvo vagys. Vieninteliai ir išimtiniai pinigų savininkai, savaime aišku, galėjo būti tik tie, kurie juos darė, t. y., kurie gamino materialines vertybes. Dar tais pačiais metais Kalasauskas pradėjo lankyti cecilijų susirinkimus, kuriuose kalbėtojas po kalbėtojo teigė ir aiškino kaip tik tai, ką jis buvo atradęs ir išsiaiškinęs savo paties protu.

Vėliau, kai jau šiek tiek praturtėjo, ėmė save laikyti komunistu. Bet per pašnekėsius su Pultinevičiumi ligoninėje Kalasauskas vengė apie tą laikotarpį daug kalbėti. Kas kartą, kai prie jo priartėdavo, darydavo šuolį arba atgal, arba į priekį, peršokdamas ištisus penkiasdešimt metų iki to laiko, kada logika atsisakė tarnauti antrą sykį jo gyvenime. Niekad, pavyzdžiui, nepapasakojo, kada ir kur susitikęs su Maryte ir kaip tapęs jos įnamiu. Galimas daiktas, kad ta, pati didžioji Kalasausko gyvenimo dalis, išimtinai pašvęsta pinigų darymui, visai nebuvo verta nė dėmesio. Buvo įdomi tik jos pabaiga.

Senatvėje Kalasauskas pradėjo skūstis skilviu. Medikai pasakytų, kad tai buvo neišvengiama pasėkmė jo mitybos beveik vien tik raugintais kopūstais, kiaulės galva ir ruginė duona. Psichologai, priešingai, nurodytų jį tai, kad atkaklus, ilgametis savo buities pajungimas geležinės logikos dėsniams galėjo skrandyje atverti žaizdas. Pats gi Kalasauskas galvojo, kad tai ne kas kita, kaip amerikietiška liga vėžys, kurios jis, sąmoningai darydamas taip, kaip daro amerikiečiai, jokių būdu negalėjo išvengti.

Tai atrodo logiška, lygiai, kaip ir tai, kad jo egzistencija artinosi prie pabaigos. Viskas turi galą, nieko nėra amžino. Jo neėmė nė baimė, nė gailestis, kai apie tai pagalvodavo. Tačiau tą naktį, kai gulėjo savo paties kruvinų vėmalų klane koridorėlyje pakeliui į išvietę, negalėdamas atsikelti, nė pajudėti, Viganauskienei su išgąščio šauksmu nubėgus telefonuoti greitajai pagalbai (ją pabudino susmunkančio kūno trenksmas antrame aukšte), Kalasausko galvoje viskas žaibo greitu metu apsivertė aukštyrų kojomis.

Šį kartą tai buvo ne apšvietimas, o visiškas aptemimas. Švyturiai ir žvaigždės, pagal kuriuos, poetiškai tariant, Kalasauskas iki šiol vairavo savo laivelį, blaktelėjo ir užgeso su vienu kažkieno paspaudimu. Niekur jokios prošvaistės, nė mažiausio šviesos taškelio. Protas, logika, metodas, pinigai, idėjos, gyvenimo dėsniai ir visi kiti dalykai, kuriais jis iki šiol pasikliovė, buvo ne kas kita, kaip šalta, bauginanti tamsa. Laukdamas ambulanšo, Kalasauskas dėjo beviltiškas pastangas kaip nors iš tos tamsos ištrūkti.

Tai, bent dalinai, jam pavyko tik pakeliui

į ligoninę, blykčiojant raudono žibinto spinduliui ir sirenai skardenantis tuščiose gatvėse. Jo lūpos ėmė krutėti, o atmintyje viena po kitos išplaukti nuolaužos to, ką kadaise jis taip puikiai mokėjo: vienas žodis iš čia, du žodžiai iš ten, sakinyš iš "Tėve mūsų", sakinyš iš "Sveika Marija". Tada prieš akis, dar labai toli, pasirodė žiburėlis. Jis po truputį stiprėjo, bet darėsi ne didesnis ar šviesesnis, o tik kaskart šiltesnis. Kalasauskas tik dabar apsižiūrėjo, kad jo kūno galūnės yra šaltos, kaip ledas, o krūtinė šurpsta, lyg nuo žiemos vėjo. Šildanti šviesa įėjo į jo gyslas, ėmė jomis sriuventi, ir Kalasauskas jautė, kaip į sąnarius pradeda grįžti gyvybė.

Kai prie jo, atvežto į Šv. Kirilą, priėjo senyva vienuolė ir pasiteiravo, ar nenorėtų atlikti išpažinties, Kalasauskas linktelėjo, pirma apsidairęs, ar kartais su juo neatvažiavo ir Viganauskiene. Gavęs išrišimą ir vaistų švirkštą, jis pasijuto ramus ir viskam pasirodęs — t. y. viskam, išskyrus pasveikimą.

Puikiai pavykusi operacija ir tai, kad viduriuose nerasta jokių piktybinio auglio pėdsakų, Kalasauskui pataisė ūpą, bet labai supainiojo galvoseną. Užuoat ramiai numiręs su šildančia šviesa gyslose, dabar turėjo dar kartą stoti akis į akį su gyvenimu. Tęsti savo egzistenciją dabartinėse sąlygose reikė ne toliau gyventi dirbtiniu būdu — tai buvo nesąmonė, žodinė iliuzija, dalykas, kurio nebuvo, nė negalėjo būti — o atstatyti iš naujo visą savo gyvenimą beveik nuo pradžios. Tokiam uždaviniui Kalasauskas nebejautė savyje pakankamai jėgų — gal net nebuvo jau nė laiko. Tačiau reikėjo ką nors daryti, ir jis, nors gerai nežinodamas nė kaip, nė ką, dėjo visas pastangas. Parašė savo sesers vyro paieškojimą, kaip buvo jos prašytas. Davė mišioms už savo tėvus ir giminę. Pultinevičiui pasakojo savo gyvenimo istoriją taip pat iš pareigos jausmo — iš pareigos sau pačiam, vildamasis, kad šis jam gali ką nors patarti ar padėti. Atrodė pasiryžęs daryti ir daugiau, tik nežinąs, ką.

— Labai gerai, labai gerai, — tarė majoras Butvila, trindamasis delnus. — Mes kaip tik to ir laukiame. O ar nesakė — ketina grįžti gyventi pas Viganauskiene?

— Ne, šito jis man neminėjo. Gal dar pats neapsisprendęs.

— Tai taip pat labai gerai. Kaip tik sutampa su mano planu.

— O koks tas jūsų planas, ponas majore? — galiausiai, neiškentęs, pasiteiravo Pultinevičius.

Majoras Butvila šyptelėjo, neskubėdamas užsirūkė ir pradėjo dėstyti.

Irena Šimkienė

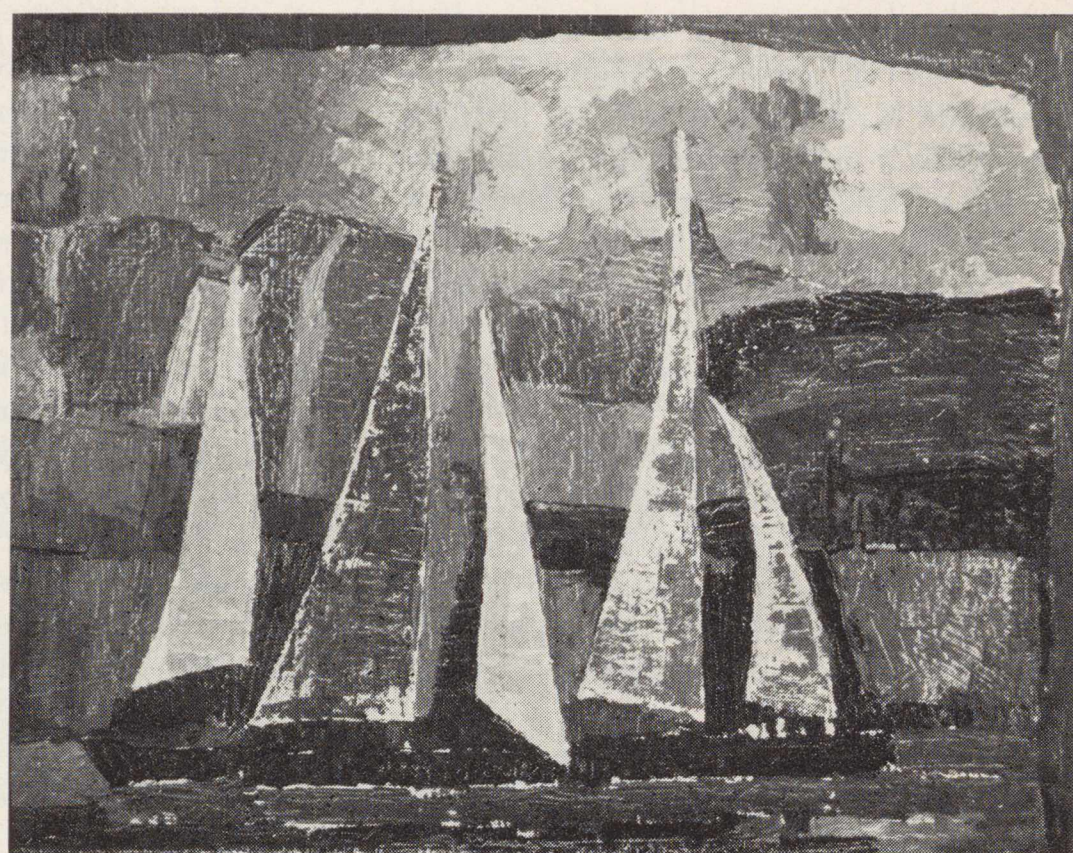
NAMIE, aliejus, 1972

● At Home, oil

IRENA ŠIMKIENĖ —

Dail. Irena Šimkienė daugelį metų dirbo vienoje Chicagos komercinių studijų, įsigydama gerą techniką, piešinio tikslumą ir estetinį pojūtį. Atliekamu laiku susitelkdama prie laisvų temų, ji yra nutapiusi darbų, rodančių kūrybinį sugebėjimą reikšti savo mintis aliejumi ir kita technika.

Šiame puslapyje skatytojai pristatome keletą jos aliejinių darbų.

I. Šimkienė

PRIEŠ AUDRĄ, akrilika, 1973

● A Storm is Coming

Irena Šimkienė

PO LIETAUS, aliejus, 1972

● After a Shower, oil

LIETUVIŲ DIENOS, 1974, BALANDIS

Leonardas Andriekus

BŪK PAŠLOVINTA, FLORA IR FAUNA...

Liepsnelė

Aš esu tik liepsnelė mažytė,
Atplevenus pas jus iš toli...
Nebandykit manęs užgesyti
Nepažįstamų žemių kely.

Nuo vėlių pasikėliau suolelio
Į beaušrės nakties odisėją.
O, nedrįskit pastoti man kelio
Jūs, atšiaurūs lapkričio vėjai!

Mane Dievas pažaisti išleido —
Negaliu nei klaidinti, nei vest;
Nei tau, sielon įdeginęs žaizdą,
Užgesyti savęs...

Mano laikrodis

Kaip radau, taip paliksiu,
Žeme, tavo lobius —
Senas laikrodis tiksni:
Neskubu, neskubu.

Mano laikrodis kartais vėluojas —
Pasakykit, kuri valanda?
Ar jau kaktusai tyruos žegnojas,
Palmės baigia maldas?

Tyruos žmogui sunku bežinoti,
Prie kokios prisišliet valandos,
Regint kaktusų veidus raupsuotus,
Girdint palmių raudas po audros!

Jei dar turime laiko ilsėtis,
Ko taip skubinas gi Rio Verde srovė?
Kodėl takas granadom nusėtas,
Ir aruodai pilni voverės?

Kartais senas laikrodis miega —
Kada grįžti namo nežinai;
Stovi laikas, jautiesi bejėgis
Atsisveikint su tyru kalnais.

Poezijos stebuklas

Man dabar nerūpi
Jau kita egzotika,
Kai čia visos žemės upės
Jūron suteka.

Kilniai atbanguoja
Tigris ir Eufratas,
Rojaus ilgesiu alsuoja
Horizontai platūs.

Čia vieta, kur laikas
Amžiam sustabdytas,
Ir poezijos stebuklu laikos
Sutvėrimo rytas.

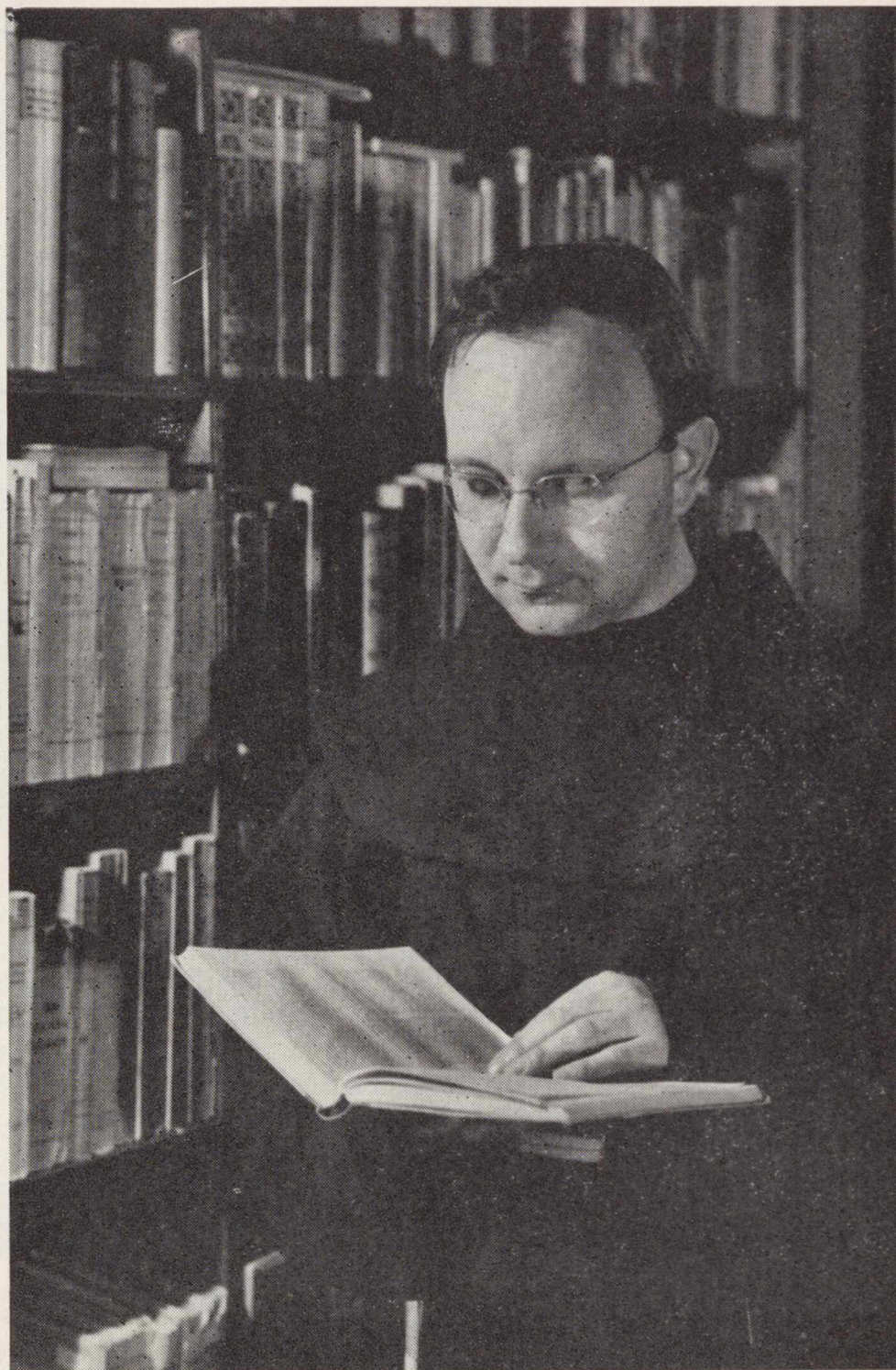
Ant kranto

Jei kas prašo, gauna,
Jei kas ieško, randa...
Būk pašlovinta, flora ir fauna,
Ant pilnatvės kranto!

Čia nelengva žmogui
Suskaityti gyvius —
Nulestos šermukšnių uogos
Rudenį ankstyvą...

Gal tiktai Linėjus
Žino, kas čia auga —
Niekuomet nesibara su vėju
Dievo dirvų raugė...

Žeme numylėta,
Aš tavęs ieškojau,
Bėgdamas per plutą kietą
Vabalėlio kojom.

Poetas Leonardas Andriekus

Scherzo

Ar tai būtų kosminis scherzo,
Ar tik mano vaizduotės kvailystė —
Jaučiu stingtant erdvėj žaltį skersą,
Ir bijau, kad ant jūrų nekristų.

Nebijok! — Tyliai kalba Čiurlionis
Iš kūrybos naktų pamišimo:
— Amžina žmogaus dvasios skrajonė —
Sonata, žalčio garbei užgimus.

Du kaktusai

Lyg pasirašę būtų
Brolybės sutartį krauju,
Du kaktusai susikabinę budi —
Nekalbinkime jų.

Neišsiduokim, kur keliaujam —
Ar esam žemėj vieniši,
Ir kokią poringę iš mūsų kraujo
Saulėlydis dangų rašys.

Tegu jie patys skaito
Ir kiaurai viską žino —
Taps jiems brangesnės tos pašlaitės,
Tie degantys smėlynai...

STUMBRAI GRĮŽTA Į SAVO TĖVIŠKĘ – LIETUVOS GIRIAS

Jonas Kuprionis

Dabar Lietuvos giriose vėl veisiasi maždaug prieš 200 metų iš čia išnykę imponantiški ir stambiausi girių gyventojai — stumbrai (*Bison bonasus*). Už juos stambesnių žvėrių sutinkama tik Afrikoj ir Indijoj, kaip pav., drambliai, žirafos.

Stumbras užauga iki 7 su puse pėdos aukščio ir 11 pėdų ilgio; sveria apie 1,500 svarų. Patelės kiek mažesnės. Stumbrai — masyvinės sudėties; didelė galva su plačia kakta; ragai panašūs į jaučio, eina į šonus ir užriesti aukštyn į vidaus pusę, viens prieš kitą; kaklas storas ir platus su aukšta ketera; plaukai tamsūs, žalos arba rudai durpinės spalvos; priešakinė kūno dalis apžėlusi ilgais, gauruotais plaukais. Priešakis žymiai aukštesnis negu užpakalis. Kojos, palyginti, trumpos ir laibos. Akys mažos, ir regėjimas menkas, bet turi gerą uoslę ir klausą. Bendra išvaizda imponantiška, kaip tikras galiūnas, kad, rodos, jei prieitų, tai triobą nuverstų.

Subręsta per 3-4 metus. Patelės atveda per metus po vieną, retai du, jauniklius. Maitinasi žole, medžių lapais, šakelėmis, šakniavaisiais, grūdais. Iš pažiūros stumbrai atrodo nerangūs, gremėzdiški, bet iš tikrųjų yra gana vikrūs ir greitai.

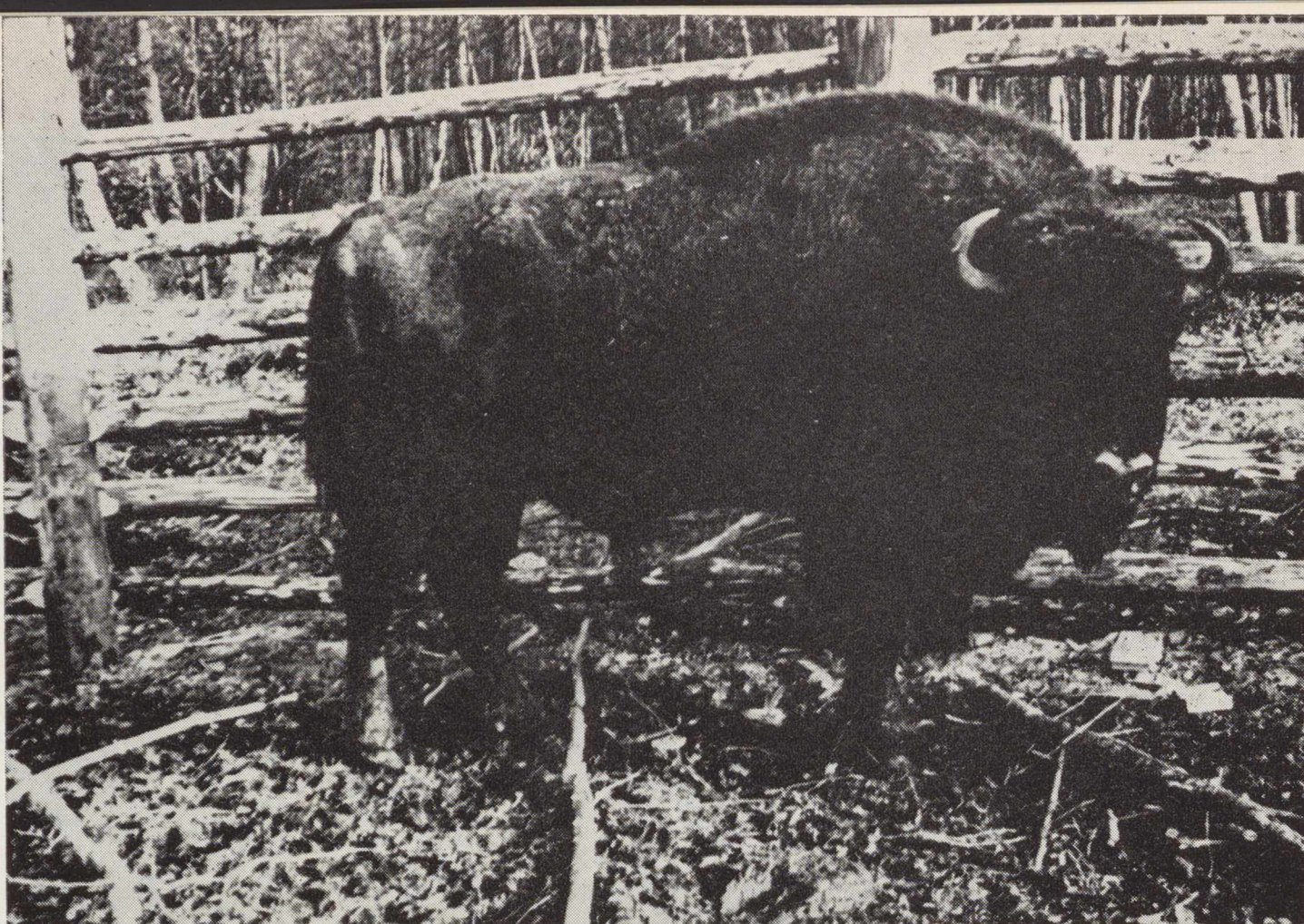
Senovėje, Juliaus Cezario laikais, stumbrai buvo išsiplatinę visoje vakarų ir iš dalies pietų Europoje. Bet atrodo, kad labiausiai jie mėgo istorines Lietuvos girias.

Šiaurinėj Amerikoje sutinkami artimi giminaičiai, kurie čia vadinasi buffalo (*Bison bison*).

Stumbrai istorinėj Lietuvoj

Pagal subfosilines liekanas sprendžiama, kad stumbrai Lietuvoje jau buvo prieš 8,000 metų. Pav., prie Marijampolės rasta 4 stumbrų kaulės ir keli kaulai. Prie Telšių — viena kaulė. Stumbrų kaulų rasta Alytaus, Trakų, Vilniaus rajonų piliakalniuose. Jų buvusį populiarumą Lietuvoje liudija gausūs vietovardžiai, k. a.: Stumbrai, Stumbriškės, Stumbrinė, Stumbragiai ir kt., o taip pat šį vardą primenančios žmonių pavardės. Kauno miesto herbui yra parinktas stumbro atvaizdas. Kai dėl herbo, tai stumbrą kai kas maišo su tauru. Šis irgi yra senovės Lietuvos girių gyventojas, bet jo išvaizda žymiai skiriasi nuo stumbro. Tauras (*Bos primogenus*) yra mūsų naminių galvijų protėvis ir į juos labiau panašus, negu stumbras. Tauro kaklas tiesus, neturi gauruotos keteros, ragai ilgi, ištiesti į priekį, nelyginant šakės, gi stumbro ragai eina į šonus ir kildami į viršų viens prieš antrą užriesti. Taurai senovės Lietuvoje, matyt, taip pat buvo gana populiarūs, nes apšiai jo vardu yra vietovardžių, kaip pav., Tauragė, Tauralaukis, (Klaipėdos krašte), Tauragna (upelis), Tauragnai, Taurapolis ir kt. Taip pat randama dar įvairiose vietose tauro ragų. Paskutinis tauras Lietuvoje buvo nušautas 1627 m. Stumbro išvaizda kur kas labiau imponantiška negu tauro, tad ir Kauno herbui labiau tinka stumbras.

Stumbrai Didžiojoje Lietuvos Kunigaikštijoje buvo paplitę nuo Pripetės upės iki Nemuno

Savanoriškai į savo protėvių šalį atkeliavęs stumbras.

● A volunteer buffalo visits his ancestral habitat.

žemupio. Čia tada nepertraukiamai tęsėsi girios: Kovelio, Pinsko, Ratno, Baltvyžių, Perstuno, Gardino, Augustavo, Birštono, Rumšiškės, Kazlų - Rūdos, Vilkijos, Jurbarko ir kt. Stumbrai buvo stipriojo apsaugoj ir medžiojami tik karališkose medžioklėse. Įdomių davinių randame D. L. Kunigaikštijos 1529 metų statute. Ten už nelegalų žvėrių nušovimą buvo nustatytos baudos, pagal kurias galima spręsti, kiek tada buvo vertinami įvairūs žvėrys. Už stumbro nušovimą — 12 rublių grašių, už briedį — 6 r. gr., už mešką — 3 r. gr. Įdomiausia tai, kad XVI šimtmečio Lietuvos Statutas dar mini baudas už meškas ir laukinius arklius, kas parodo, kad tada ir anų miško gyventojų būta Lietuvos giriose.

Stumbrai buvo labai vertingas medžioklės objektas. Jo mėsa prilygsta jautienai. Pav., ruošiantis Žalgirio mūšiui, kai reikėjo sudaryti didelės maisto atsargas kariuomenei, specialiai buvo sumedžiota daugybė žvėrių, jų tarpe daug stumbrų.

Sakoma, kad 1429 metais Vytauto suruoštoje puotoje Lucke buvo suvalgyta 100 stumbrų mėsos. Stumbrų ragai būdavo vartojami taurėms midui gerti, o taip pat karių kepurėms puošti. Be to, iš ragų buvo daromi stipraus garso pučiami instrumentai.

1453 metais Kazimieras Jogailaitis medžiojo stumbrus Kauno apylinkėse. Vytautas turėjo Trakuose žvėryną, kuriame buvo ir stumbrų. Jų skaičius etnografinės Lietuvos giriose vis mažėjo. Paskutinis stumbras buvo nušautas 1795 metais. Tai tarytum fatališkas supuolimas, nes tais metais Lietuva neteko nepriklausomybės, patekdama rusų valdžion. Kitur Europoje stumbrai taip pat jau buvo išnykę. Jų dar buvo užsilikę Baltvyžio girioje ir šiaurinėj Kaukazo dalyje, prie Kubanės upės.

Po Liublino unijos 1569 m. Baltvyžio giria atiteko Lenkijai. Vienoje Augusto III suruoštoje medžioklėje 1752 metais buvo nušauta 42 stumbrai. Lietuvos - Lenkijos valstybei patekus rusų valdžion, Baltvyžio girioje mėgdavo mdyti rusų carai. XIX šimtmečio vidury čia dar buvo priskaitoma daugiau negu 1,000 stumbrų. Bet jie vis mažėjo. Prieš I-jį pas. karą visose vietovėse jų buvo 740. Pasaulinis karas stumbrams buvo fatališkas: po to dar buvo likę 10, bet 1919 metais buvo nušautas paskutinis.

Pavieniai stumbrai buvo užsilikę tik zoologijos soduose, žvėrynuose. Tik čia jie ir buvo

išsaugoti nuo visiško išnykimo ir vėl pradėti veisti. Čia jų globa buvo tiek rūpestinga, kad galėjo daugintis, ir 1929 metais keli stumbrai vėl buvo apgyvendinti aptvertame garde Baltvyžio girioje, kur jie anksčiau ilgiausiai buvo išsilikę. 1946 m. šioje girioje jau buvo 34, o 1971 metais jau net 112. Šia stumbrai laikomi Baltvyžių arba Lietuvos rasės. Daugėja jų ir kitose vietovėse. 1955 metais iš viso buvo jau 214, o 1969 m. — 400.

Stumbrai grįžta į Lietuvą

1938 metais vienas grynakraujis stumbras buvo gautas iš Varšuvos zoologijos sodo ir patalpintas Kauno zoologijos sode, Mickevičiaus slėny. Tai buv lenkų vyriausybės dovana Lietuvos vyriausybei "atsidėkojant" už priėmimą ul-

Sugrįžęs į savo tėviškę — Lietuvos girias.

● Back to his native countryside, the Lithuanian forest.

timatumo užmegsti diplomatinius santykius.

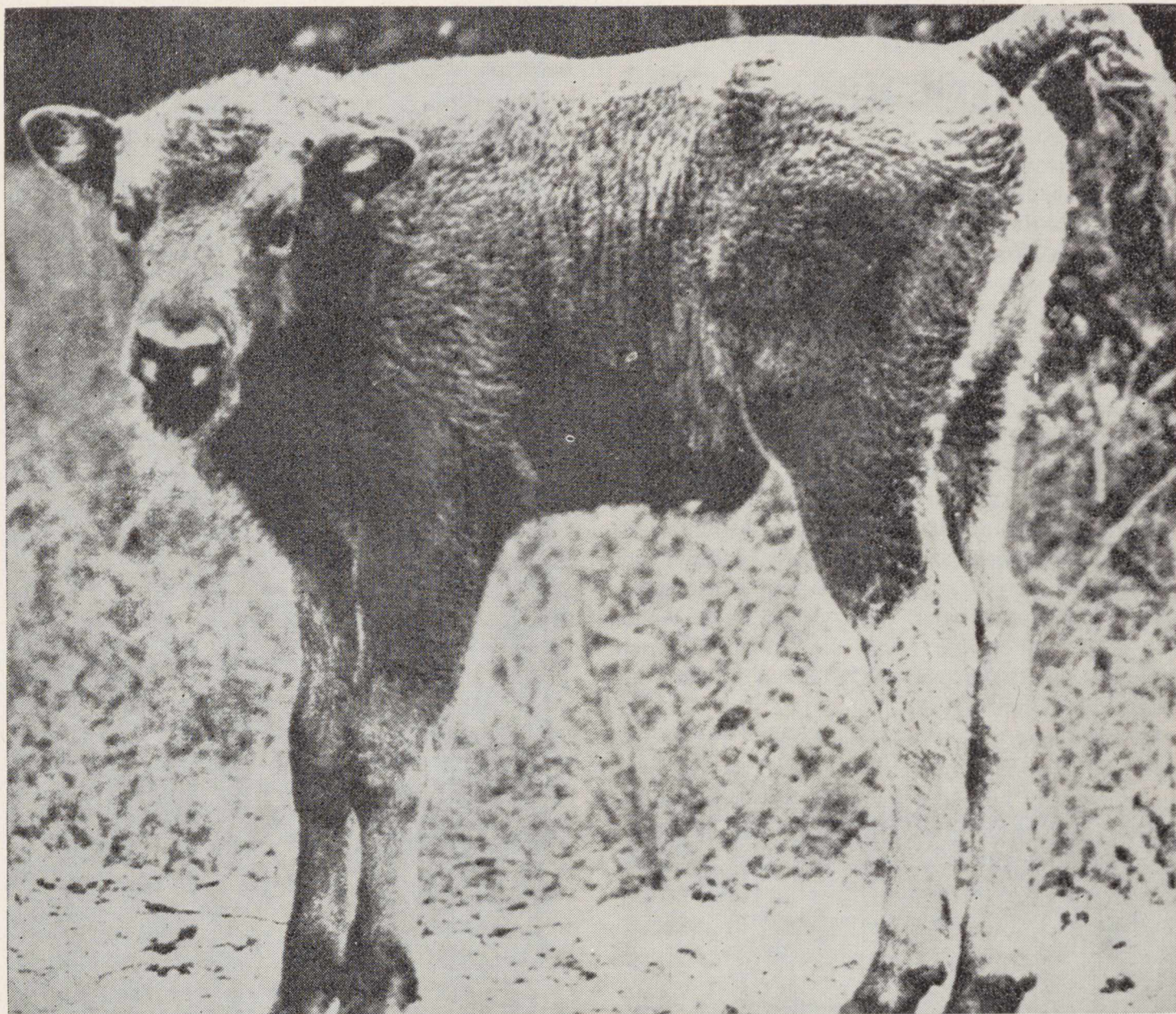
Čia Lietuvos valstybinis stumbrynas, skaitai iškabą ant drūto stulpo, pastatyto 1969 metais Pašilės miške, Panevėžio rajone. Tais metais rugpiūčio mėnesį, tai yra, maždaug po 200 metų, kai stumbrai Lietuvoje buvo visai išnaikinti, iš Maskvos rajono stumbryno buvo atvežta į Pašilės mišką stumbrų pora. Jų vardai: Moda ir Monteris. Tai nėra iš kažin kur kilę, bet yra lietuviškos rasės, iš Baltvyžių girios sugaudyti ir nugabenti į Rusijos zoologijos parkus stumbrai. Tad šiuo atveju jie tik grįžta į savo protėvių "namus", ten, kur jie priklauso.

Pagal susitarimą, stumbrams duodamų vardų pirmoji raidė ženklina stumbryno vietovę, iš kurios jie yra kilę. Taip, Baltvyžio stumbrų vardai pradedami raide B, Maskvos rajono — raide M, o Lietuvos stumbryne atsiradę — raide L.

Pašilės miške stumbrai laikosi masyvine tvora aptvertame 50 hektarų plote. Paleidus į šį aptvarą aną pirmąją porą, tų pačių metų rudenį, rugsėjo mėnesį, tarytum žinodamas, kad Lietuvoj renkami stumbrai, iš kažin kur, matyt, iš Lenkijos, į Ignalinos mišką atkeliavo stambaus ūgio, 12-14 metų senumo savanoris. Šis nepaprastas svečias buvo sugautas ir patalpintas Pašilės miško stumbryne. Pastarasis buvo labai karingai nusiteikęs, tai jam buvo paruoštas atskiras gardas.

Sekančiais metais į šį stumbryną buvo atvežta dar vienas patinas ir 5 patelės, o 1972 metais iš Prieksko stumbryno buvo atvežtos dar dvi stumbrės. Tuo būdu Pašilės stumbryne tais metais jau buvo 11 suaugusių stumbrų: iš atvežtųjų buvo du stumbrai patinai ir 8 patelės, ir prie jų dar vienas savanoriškai atkeliavęs, greičiausiai iš Baltvyžių girios.

1971 m. birželio 1 d. Lietuvos girioje, po dviejų šimtmečių pertraukos, gimė pirmasis stumbriukas. Jo motina Moda pavakary išnirusi iš miško tankumyno ir ateidama į šeryklą prie ędžių vakarienauti, atsivedė kartu visiems parodyti ir naujagimį — mažą stumbriuką. Jam buvo duotas vardas Lieknas. Tai pirmas jau visai pilnai išpildinęs Lietuvos miškuose karališkos giminės girių gyventojas. Jis iš pirmos dienos buvo žvalus ir graibstė žolę. Motina jį labai stropiai saugojo, nieko artyn neprileisdama. Tik tėvas Monteris kažkuo buvo lyg nepatenkintas ir mažylį lengvai ragais pastumdavo.

Pirmas po dviejų šimtų metų Lietuvos miškuose 1971 m. gimęs stumbriukas — Lieknas.

● After a lapse of two centuries the first buffalo born in a Lithuanian forest.

Tais pačiais 1971 metais rugsėjo mėn. kita stumbrė taip pat atsivedė jauniklį, kuri buvo pavadinta Liepa. Už poros mėnesių ir trečia stumbrė atsivedė stumbriukę, duotas vardas Lututė. Sekančiais metais atsirado dar du jaunikliai: Lubinas ir Lugnė. Tuo būdu, 1972 metų pabaigoje Lietuvos stumbryne jau buvo 16 stumbrų, iš kurių 11 suaugę ir 5 Lietuvos miške atsiradę jaunikliai.

1973 metų vasarą jų atsirado daugiau.

Kol kas visi stumbrai miške laikomi aptverti. Trys patinai laikomi atskiruose garduose. Taip pat ir savanoriškai atkeliavęs laikomas atskirai, — viena, kad jo kilmė nežinoma, o antra — jis nelabai socialus ir kiekvieną lankytoją pasitinka

parietęs galingą sprandą ir atstatęs ragus. Jauniklius numatoma neužilgo išleisti iš aptvaro laisvai į mišką.

Stumbrams Pašilės miške teikiama rūpestinga priežiūra. Jie šeriami kasdien po 3 kartus visomis pačiomis valandomis. Jaunikliai taip pat ateina į šeryklą ir kartu ęda. Tačiau, šalia to, jie net dešimties mėnesių būdami neatsisako pasigardžiuoti dar ir motinos pienu. Prie šėrimo stumbrai yra jau taip pripratę, kad kai tik išgirsta prižiūrėtojo pučiamą ragą, tuoj vienas po kito išnyra iš tankumyno ir skuba prie ędžių.

Stumbryną dažnai lanko veterinarai. Stumbrai ne tik šeriami ir girdomi, bet taip pat vedamas dienoraštis, kasdien užrašant visa, kas pastebima. Miške buvo įrengta stumbrams ganykla, 5 ha. ploto.

Stumbrams sėkmingai daugėjant, po kurio laiko numatoma juos iš Pašilės miško perkelti į kitus miškus ir gal net laisvai paleisti.

Sugrįžus į Lietuvos miškus šiems girių galiūnams, kuriems dera žvėrių karaliaus vardas, sumažėjusiems miškams bent dalinai padės atgauti senovės girių garbę. Stumbrų atkūrimu Lietuvos miškuose rūpinasi lietuviai miškininkai ir medžiotojai.

Beje, reikia dar pažymėti, kad kai stumbrai iš Lietuvos buvo išnykę, miškų karaliumi buvo laikomas briedis. Dabar jis šį garbės titulą turės vėl perleisti kam jis nuo senų laikų priklauso — stumbrui.

Pašilės miške naujai įsikę gyventojai stebi savo gausius lankytojus.

● Forest frontier folk examining their numerous guests.

ALGIRDAS LANDSBERGIS

TARP MŪSŲ

Trumpas mėginimas supažindinti su rašytoju jo kūrybos rinktinių ištraukų interpretacijos vakare 1974 m. kovo 16 d., Los Angeles, Calif.

BRONYS RAILA

Pastaraisiais laikais man atitekdavo ne visuomet smagi pareiga mėginti supažindinti klausytojus kultūrinių renginių metu ar per laikraštį skaitytojus su kai kuriais iš mūsų padangę svečiuosna atvykstančiais arba iš šio pasaulio jau dangop išvykusiais rašytojais. Jie dažniausiai buvo mano geri draugai ar šiaip jau seni pažįstami — bendraamžiai ir dar vyresni. Apie vieną kitą teko kalbėti bei rašyti ko šilčiausiai, net linksmai, gi atsiskyrusius palydėti su liūdesiu ar prisiminimų nostalgijom.

Ši kartą yra kitaip, visiškai kitaip. Svetys tebėra neabejotinai jaunesnės generacijos už mane, mažiausiai keliolika metų. Gyvenimo distancijos ir prakeikti likimai nedavė laimės man būti jam nei glaudžiu draugu, nei net artimesniu pažįstamu... Tai ko kišusi? — paklausk. Kodėl rengėjų paprašytas sutikau čia kopti scenon ir kalbėti apie jį? Ogi dėl to, kad šitaip yra gal dar geriau. Jokie kitų "laimingų laikų" prisiminimai nenudažys mano žodžių persaldinta spalva, o ir mano galvojimo tendencingai neiškreips draugiškumo prievolės. Tad nebūsim drumsčiami asmeniškumų, žvelgti galėsime šaliau, labiau racionaliai, daugmaž bešališkai, jeigu tai įmanoma.

O tačiau ir po šių blaivinančių žodžių vistiek nelengva atsipalaiduoti nuo visokių šiltų jausmų. Mat, kitaip, nei asmeniškai, pažinau mūsų šio vakaro svetį Algirdą Landsbergį, nes turėjau progos, tegu ir iš toli, vis domėtis ir stebėti jo augimą, kaip rašytojo, — ir per daug nesislėpsiu: dažniausiai jausdamas simpatiją jo kultivuoto skonio, jo meninių-estetinių pavidalų, jo stambių ir turtingų lietuvių literatūrinės kūrybos atsiekimų plotmėje. Mes šiandien savo tarpe turim vieną iš pačių stambiausių ir pajėgiausių, pragariškai bauriom aplinkybėm išsivysčiusį ir išbrendusį rašytoją užsienio lietuvių pasaulyje.

Jis priklauso tokiai savaip laimingai mūsų rašytojų kartai, kokių ne per daug buvo praeityje ir dar mažiau bus netolimoje ateityje. Jo vaikystės ir jaunystės šaknys giliai įsiverpusios tėvynėje ir pagrindai su tautos kūnu glaudūs, nes jis spėjo dar Lietuvoje išeiti vidurinį ir aukštąjį mokslą, tuo įsigydamas tvirtą gimtosios kalbos ir lietuviškosios kultūros bazę, kokios neįmanoma rasti užsieniuose. Vėliau (kaip sakoma, "tremtyje") per kelis metus savo literatūrinės studijas jis plėtė jau Vakarų Europoje ir dar vėliau tiek pat laiko Amerikos universitetuose, kol galiausiai pats tapo plačiašakės erudicijos emerikiečių studentų mokytoju. Tai daugelio kultūrų įsiurbimas ir ugdymasis itin plačiuose akiračiuose.

Ir vis dėlto jis išliko rašytojas, kuris per 30 metų nepavargo nuo lietuvių literatūros, nepabėgo į vešlesnes lankas, nenusivylė, nuolat dalyvavo ir tebedalyvauja visose mūsų kultūrinės kūrybos manifestacijose ir jai atstovauja tarp tautiniuose rašytojų sambūriuose. Kaip būdinga didelio dvasinio degimo ir plačios erudicijos kū-

Algirdas Landsbergis: Ištrauka iš "Penki stulpai turgaus aikštėje".

"Bet, parlėkus, nepažinsi tu šalelės Lietuvos..." Neatrasi, kur giedojai, tos šakelės mylimos..."

● A. Landsbergis: an excerpt from "Five Posts in the Market Square".

rėjams, jis pasireiškė beveik visuose literatūriniuose žanruose. Žinoma, pirmiausia lyrikoje — eilėraščių; po to, grožinėje prozoje — premijuotu romanu ("Kelionė") ir apsakymų rinkiniu ("Ilgoji naktis"); taip pat, kaip literatūros, teatro, filmų kritikas, lietuviškos poezijos ir kitokių raštų vertėjas anglų kalbon, galiausiai kaip operos libreto autorius. Bet užvis gausiausiai ir bene brandžiausiai, kaip naujųjų laikų ir moderninio skonio dramaturgas.

* * *

Ši pastaroji kryptis neabejotinai liudija lietuvių rašytojo užsienyje veik neribotą idealizmą ir stačiai nesutramdomo aukojimosi aistrą kūrybai ir savajai literatūrai. Juk dramos veikalus šiandien dar vienas kitas iš mūsų sutinka pažiūrėti, bet tik labai retas teskaito. Teatrines pjeses išleisti knygomis labai sunku ir finansiškai visuomet nuostolinga. Taip pat nėra daug šansų išsivijos gyvenimo sąlygomis juos tinkamai ir aukštame lygyje pastatyti ir suvaidinti. Mūsų dramaturgai tokiom aplinkybėm savo veikalus teatrui norom nenorom turi taikyti "mažai scenai", nedidelio kolektyvo, nekomplikuotų dekoracijų ir dažniausiai riboto, neprofesinio pasiruošimo vaidintojam. Aš abejoju, ar kiekvienas gerai įsivaizduojat,

Viltis Jatulienė atlieka Anelės monologą iš premijuoto dramos veikalo "Paskutinis piknikas".

Jatulienė: "Kai buvau jauna, buvau graži. Mėgau juoką, mėgau bernus, mėgau gražius dalykus..."

● Anelės monologue performed from the comedy "The Last Picnic".

kaip tatai riboja, žaboja, varžo, stačiai kankina kiekvieno platesnių užmojų ir derlingesnio idėjų lobio dramaturgą.

Algirdas Landsbergis betgi nesustojo ties šia "mūro siena". Jau kelis kartus jis ją laužė ir pramušo pažymėtino meninio brandumo veikalais, kurie sudaro ir, spėju, ilgai liks mūsų teatrinės ir dramaturginės kūrybos puošmena. Jų paeiliui neanalizuosiu ne tik dėl mano pranešimui skirtos laiko stokos, bet kad jūs čia pat kai kurias žiežirbas regėsit ir aidus patys išgirsit tiesiai iš autoriaus, na, ir iš losangeliškių dramos sambūrio gražių damų bei šaunių vyrų rinktinės jam talkos. Toksai konkretus pavaizdavimas turėtų būti raiškesnis, negu mano abstraktūs žodžiai.

Landsbergio draminių veikalo pažinimo prasme lietuviškoji sala prie Pacifiko nebuvo lepinama, bet, laimei, ir ne visiškai našlaitė. Keli šimtai mūsų žiūrovų matė čia kartą jo kūrybos pynėje itin reikšmingus "Penkis stulpus turgaus aikštėje" ir vėliau "Paskutinį pikniką" (kurį bent iš dalies bus iššaukęs savo metu Los Angeles Dramos sambūrio paskelbtasis konkursas. Šio

Dalila Mackialienė pristato programos dalyvius.

● Dalila Mackialienė, master of ceremonies.

lemtingo vardo komedijos pastatymas, beje, keistu sutapimu pas mus ir užbaigė ilgą seriją tipišku „lietuviškų“ piknikų, kurie vykdavo sekmadieniais Arroyo Seco parke. Dabar lietuvių piknikai kituose parkuose labai suretėjo. Juos dažniau jau visiškai dekadentiškai ruošiam Šv. Kazimiero parapijos, Tautinių namų ar Long Beach mašinistų salėse. Tai tikrai vietos ne piknikam, bet kad nebėr kas daryt).

Paryškindamas sudėtingos šio vakaro programos vieną kitą spalvą, dar akimirka rizikuosiu nesuvaldyti ir kai kurių savo asmeninių skonių, gal net vieno antro savo „estetinės filosofijos“ požvilgio. Iš mažųjų Landsbergio dramų, jas skaitant, savo „šeikspyrišku“ tonu ir poetiniu gaivumu man labiausiai buvo patikusi „Sudiev, mano karaliau“. O vėliau, be abejo, šalia „Penkių stulpų“, dar „Meilės mokyklos“ komedija, kurios vieną veiksmą apie jos šaunaus herojaus Bangžuvėno ambicijas, puikiai interpretuotą truputi „antrakaimišku“ stiliumi, teko kartą matyti Bačiūno Tabor Farmoje per santariečių sąskrydį.

O aplemai visuose Landsbergio draminiuose veikaluose mano dėmesį aštrina tinkamu laiku veik kiekvienam svarbesniam vaidmeniui nepaigailimi ilgesni išsakymai ar ir monologai, kuriuos vėlesnių laikų dramaturgija pradėjo ignoruoti, kaip nereikalingas fikcijas, o žiūrovai kaltinti nuoboduliu ir nebūtinu greito veiksmo tėkmės stabdymu. Betgi Landsbergio pjesėse tie sąmoningi ilgesni monologų akcentai, man rodos, tartum praegysta kaip tik labai teigiamai, kur netiesiogiai atsiskleidžia paties rašytojo emocijos, o tiesiogiai ir beveik prabangiškai čia suskamba vienur sodrus lyrinis, kitur tirštas ir buriantis poezijos srautas ir ta jo, užsieniuose dabar jau reta, nuostabi daili lietuvių kalba. Jos ritmais, išraiškos būdais ir potiniais įvaizdžiais aš ypač žaviuosi ir juntu, kaip ši kalba kažkaip skiriasi nuo įprastinės ankstyvesnių laikų mūsų romantiškos ar liaudies kūrybos kalbos. Tai, tur būt, naujoji lietuvių kalba ir jos kitokia, kintanti, dar modernesnė intonacija po Maironio, po Brazdžionio, po Aisčio ir net po Kazimiero Binkio...

* * *

Štai pora neilgų pavyzdėlių iš daugelio, daugelio kitų. Pačioje pabaigoje „Gluosnių vėjuje“ išmintingas Senis-Angelas išaiškina savo meilės žemei mįslę:

„Aš pabučiuoju žemę, kas vakarą, kas ryta. Mano sąnariai šaknijasi giliai, toli. Kiek paukščių giesmių aidų mano kraujo takais, kiek aušrų dūžta mano atminty. Aš apglėbiu medį, mano kojos isiremia žemėn, ir aš žiūriu į žvaigždes. Jos daina tebeskamba. Jos goda sudrebino planetas ir žvaigždžių takus. Jos daina niekad nenustoja aidėjus. Žvaigždynai niekad nebebus tie patys.“

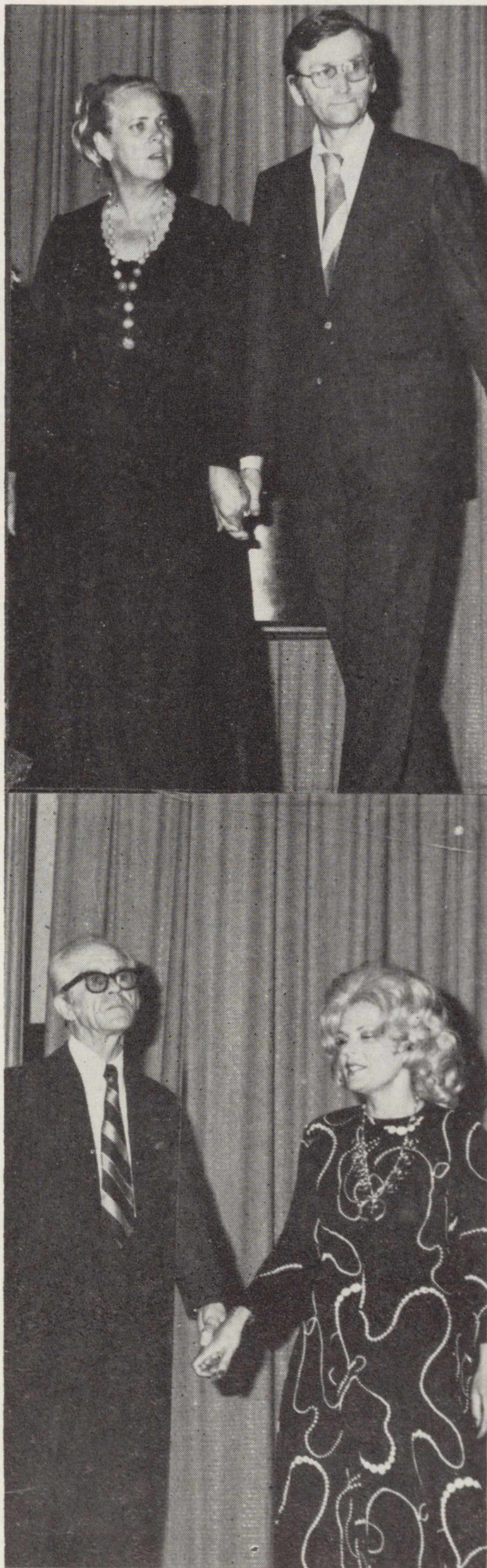
Arba štai, kaip kartą po spektaklio rašiau savo įspūdžių kronikoje: „Penkių stulpų turgaus aikštėje“ finalo scenoje ateina jauna partizanų ryšininkė atsisveikinti su žuvusiu mylimuoju — atsisveikinti žodžiais magiškos kalbos, kurios negirdėsit gyvenime ir retai užtiksit vėliausioje „tremties“ literatūroje:

„Mano sužadėtinis laukia manęs. Jo laimė bus taip kupina, kad jis nepajudės pasitikt manęs. Grindinys bus mūsų patalas, ir mūsų apklotas bus dangus. Jo kairioji ranka atras mano galvą ir jo dešinioji apkabins mane. Kulną su-

Algirda Landsbergis ir Dalila Mackialienė — ištrauka iš „Vėpas gluosniuose“.

Mackialienė: „Eugenijau, mums šokant, visatos vidurys būdavo ten, kur mūsų rankos susiliesdavo“.

● A dialog reading from „Winds in the Willows“.

J. Janušauskas ir Raisa Urbanienė skaito ištrauką iš „Sudiev, mano karaliau“.

Janušauskas: „Prancūzijoje vienas korespondentas manęs paklausė: „Maestro, ar Hamletas miegojo su Ofelija?“

● Readings from „Farewell, my Sovereign“, by A. Landsbergis.

varstytas mano sužadėtinio kūnas, tarsi medaus korys. Man tausoti ir neištarti meilės žodžiai yra midus ir pienas jo burnoj. Jo lūpose sukrekęs kraujas yra vynas, išlietas ant mūsų vestuvių staltiesės... Koks gražus mano sužadėtinis — tarsi elnias, sustingęs amžinam šuoly“.

Šeikspyras viename iš savo nuostabiųjų sonetų, prisitardamas apie meilę, suvokia, jog lakštingalos gaiviai suokia tik vasaros pradžioje, gi vėliau jos nutildo savo fleitas. Tad ir sonetą jis užbaigia gaudžiai:

**Taip lygiai aš pritildau savo dainą,
Nujausdamas, kad jau ruduo ateina...**

Su tais žodžiais ir man priartėja laikas nutilti ir pasišalinti nuo scenos. Tegu jį išengia papasaris, tegu atsiskleidžia kiti poezijos žiedai — svečias iš rytų, jo kūrinį žiežirbos, kiti dailių žodžių sakytojai.

Manfredas Prišmantas ir Algimantas Žemaitaitis — iš knygos „Vėjas gluosniuose“. Prišmantas: „Pamiršo mus žemiškasis karalius, melskimės, kad dangiškasis neužmirštų.“

● Readings from „Winds in the Willows“.

A. Landsbergio dramų vakaro dalyviai: iš kairės — A. Žemaitaitis, Pr. Visvydas, J. Janušauskas, V. Jatulienė, B. Raila, D. Mackialienė, A. Landsbergis, R. Urbanienė, M. Prišmantas.

Participants of the evening dedicated to A. Landsbergis' dramas

A. Pagramantis

KITI IR AŠ

Tūlas pabėgo nuo komunizmo
Iš Lietuvos,
O aš — nuo vedybų, uošvės, kaip
Išnėriau vos vos... / klizmos,

Tūlas politikuoja ir verčia
Visas valdžias,
O aš sau imu į rankas, nors nespār-
Valdžios vadžias. / čiai

Tūlas vis verkia ir verkia ir ilgis
Gimtų namų,
O man akyse žydi patvorio dilgės
Visu skaistumu.

Tūlas sau veda žmoną ketvirtą
Airišių genties,
O aš turiu būdą žemaitiškai tvirtą:
Netraukiu pirmo danties!

Vienas išleidžia pinigus viskei,
Kitas — mergom,
O aš juos madamai taupau nečioniš-
Funeral Home. / kei,

“Antrojo kaimo” 11-to sezono spektakliai įvyko Chicagoje vasario 23, 24 ir kovo 2 ir 33 dienomis. 120 žmonių talpinančioje Playhouse salėje visi 4 spektakliai buvo pilni žiūrovų; nemažą jų dalį sudarė jaunimas. — Buvo parodyti įvairaus žanro 22 škicai, patiekti Almėno, Antanaičio, Gliaudos, Giedriaus, Grušo, Gustaičio, Stakausko, Žilinskaitės, Whitehead's ir pačių Antrojo kaimo dalyvių.

Šviesos ir garsai Jono Kauno; scenos apipavidalinimas R. Cinkos.

● The Second Village theatrical group (Chicago) presented 22 sketches in the 4 performances of its 11th season festival in Chicago's Playhouse during February and March.

“Pas daktarą”: E. Būtėnas ir R. Cinka. Pacientas gauna žinią, kad jokie vaistai jam nepadės ir, jei nieko nevalgys, negers ir ner kys, tai vistiek nebus sveikas, bet “mirs natūralia mirtimi”.

Iš Antrojo kaimo spektaklio, škicas “Laureatas”; J. Jakštaitė ir R. Stakauskas. Mūza pataria laureatui, kaip jis turėtų rašyti, kad parduotų daugiau romanų...

Vaizdas iš škico “Prima Aprilis”. Iš k. į d.: V. Kavaliūnaitė, R. Cinka, N. Sparkytė ir J. Aleksiūnas. “Nukasti Gedimino kalną ir nukreipti Nemuno vagą į Dnieprą arba Volgą”, kalba komunistinių laikraščių redaktoriai Vilniuje.

I. — At the Physician; II. — The Laureate; III. — Prima Aprilis.

“ANTRAS KAIMAS”

VAIDINA VIENUOLIKTĄ SEZONĄ

Dalis Argentīnos lietuvīu padedant vainikā prie Laisvės paminklo Buenos Aires, šiu metu Vasario 16 minėjimo progā.

● Lithuanians lay a wreath at the monument of Freedom in Buenos Aires, to commemorate February 16th Day.

Iškilmingi pietūs vyriausiai skaučių seserijai pagerbti. — Iš kairės: J. s. A. Gasnerienė, J. s. D. Kižys, S. D. Eidukienė, PLB garbės pirm. Stasys Barzdukas, V s. L. Milukienė, Clevelando LB apyl. pirm. J. Malskis, S. J. Kerelienė, p s. V. Staškus, v. sk. R. Penčylienė. Foto V. Bacevičius

● Dinner given in honor of the leaders of the Lithuanian Girl Scouts.

Vasario 16 minējimas Argentinoje

Iškilmingas Vasario 16 minėjimas
šiais metais įvyko Lietuvių Centro
salione, Tabare 6950 Bs. Aires mi-
nint 56-sius metus nuo Lietuvos ne-
priklausomybės paskelbimo.

ALOS tarybos pirm. A. Mičiudasa pasakē gražia kalbā, iškeldamas to minējimo reikšmē. Šv. Cecilijos (parapijos) choras pagiedojo Lietuvas ir Argentinas himnus. Chorui vadovavo Vyt. Padvalskis, pianinu palydējo L. Mičiudienē.

Apie Vasario 16-tą — Nepriklausomybės dieną — gražia lietuvių kalba pasakė L. Zavickaitė. Paskui Šv. Cecilijos choras padainavo daug

grāziņu dainu, baigē daina "Ei, pasauli, mes be laisvės nenurimsim"

Aldona Dambravienē jautriai paskaitē J. Aisčio ir Bern. Brazdžio eilēraščiū.

Dr. V. Dambra, JAV ambasados Argentinoje I-sis sekretorius, savi žodžiais perdavė naujo JAV ambasatoriaus Rob. Hills sveikinimus lietuviams.

“Ateities” ansamblis pašoko kele-
tą tautinių šokių, sulaukdamis dide-
lio publikos pritarimo. Publikos bu-
vo apie 400. Programą baigiant, Z. Juknevičius perskaitė rezoliuciją,
kurią visi vienbalsiai priėmė. Mi-
nėjamą baigė L. C. pirm. Alfredas
Ruplėnas.

Š. m. vasario 17 d. buvo iškilmingai padėtas vainikas prie Argentinos Laisvės paminklo, minint Lietuvis nepriklausomybės atstatymo 56 metus. Nuotraukoje matyti (iš kairės) Julius Mičiudas, ALOS pirm. A. Mičiudas ir Z. Juknevičius, visi trys daug pasidarbavę lietuvių kolonijai ir kovai už Lietuvos laisvę. .. Foto A. Kirstukas

Apie šī surengtā minējamā daug straipsnių tilpo Argentinos dienraščiuose ir televizijai.

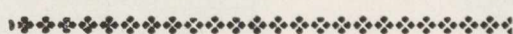
● Lithuanian national and public leaders at the 56th commemoration in Buenos Aires of their Independence Day, February 16th. Ceremonies received significant coverage in Argentinian media.

Los Angeles skautu Kaziuko mugės atidarymo dalyviai.

Foto L. Kantas

● Traditional St. Casimir Day observances by Lithuanian scouts in L. A.

Po to sekė svečių vaišės ir jaunimo šokiai.

Vasario 17 d., sekmadienį, įvyko iškilmingos pamaldos Buenos Aires katedroje. Pamaldas laikė kun. A. Steigvila, pamokslą pasakė katedros klebonas Keegan. Po pamaldų prie laisvės piramidės-statulos dalyviai padėjo vainiką. Jaunimas buvo apsirengęs tautiniais drabužiais, su savo vėliavomis. Kalbą pasakė ALOS tarybos pirm. A. Mičiudas.

(Koresp. Juozas Šiušis)

Los Angeles skautų Kaziuko mugės atidarymas š. m. kovo mėn. Kalba gen. S. Raštikis. Foto L. Kantas

● General S. Raštikis inaugurates the St. Casimir Fair of the L. A. Lith. Scouts.

Kolumbijos lietuvių delegacija bei joje dalyvavę svečiai iš Kanados ir JAV pas Kolumbijos valstybės prezidentą.

Iš kairės: I eilėje — prof. Juozas Zaranka, Bogotos LB pirm., Genovaitė Breichmanienė, Gyvataro čokių vadovė, Lina Verbickaitė, Rasa Irena Šernaitytė, Nojolė Stasiukynienė, Kolumbijos prezidentas Dr. Misael Pastrana Bo rero, ponja Kristina Arango de Pstrana, prezidento žmona, B. Nainys, PLB pirm., kun. M. Tamošiūnas.

● Lithuanian delegates in Columbia are received by the country's President.

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Danguolė Sadūnaitė, **Pakeliui į Emaus. Eilėraščiai**. 1974 m. Aplan-ką piešė Ses. O. Mikailaitė. Išleido N Pr. šv. Marijos Seserų Kongregacija, Putnam, Conn. 96 p. \$2.50

Jonas Minelga, **Kiščio pyragai**. Ilustravo V. Aleknienė. Išleido JAV LB švietimo Taryba, 1973. Leidimą parėmė Lietuvių Fondas. 72 psl. Didelio formato. Kaina nepažymėta.

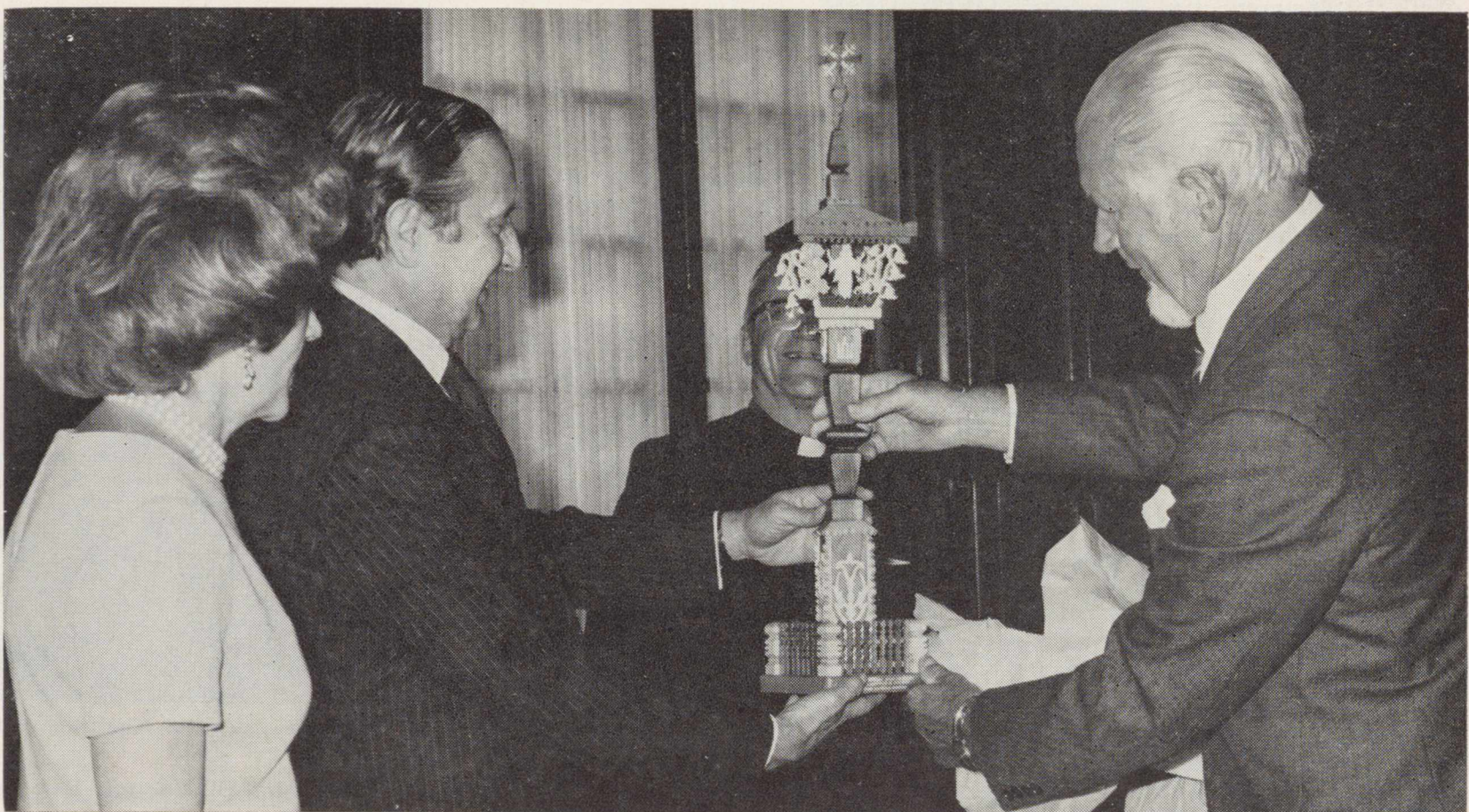
Pupučio pasaulikas. Pasakos ir piešiniai Onos Mikailaitės. Išleido N. Pr. Marijos Seseų Kongregacija, Putnam, Conn. 1974. 144 psl. Didelio formato. Kaina nepažymėta.

Birutė Pūkelevičiūtė, **Neuėjusių metų istorija**. "Draugo" romano konkursą laimėjęs romanas. Viršelį K. Veselkos. 1974. 182 psl. \$4.50.

Broniaus Budriūno **Arijos ir du etai**

In the Service of the Church. Arkivyskupo Jurgio Matulaičio biografinis aprašymas ir dvasinių išgyvenimų dienoraštis. Paruošė Rt. Rev. Msgr. Vincenzo Cusumano. Pirmas leidimas buvo išleistas Italijoje 1963. Dabartinis spaustas 1974 m. Chicagoj.

"Mūsų žinios", Tėvų Jėzuitų ir Jaunimo Centro dvisavaitinis leidinys, skiriamas dokumentuoti mūsų tarpe vykstančią tautinę, kultūrinę, religinę ir organizacinę veiklą. Leidinys žurnalo formato, gausiai iliustruotas, spaudžiamas ofsetu. Leidžia ir administruoja T. Jėzuitai.

Lietuvos konsulas dr. S. Sirutis Kolumbijoje gyvenančių lietuvių vardu įteikia dovaną prezidentui — Rūpintojėlį.

● Columbia's President is presented with a folk art sculpture by the Lithuanian Consul Dr. Simutis.

Ypatingu būdu pasižymėję lietuvių veikloje Kolumbijoje—iš kai es: Kazimiera Didžiulienė, lietuvių širdis Bogotos mieste; kun. Nikod. Saldukas ir kun. M. Tamošiūnas — lietuvių dvasios palaikytojai.

● Outstanding Lithuanian activists in Columbia.

Chicago's Cooke County Commissioner-chairman G. W. Dunne (2nd f. left) at a ceremonious presentation given in his honor by the Balzekas Museum of Lithuanian Culture.

"I am being adopted by the Lithuanians", remarked the friendly Award recipient.

Left to right: Del Zunas, Stanley Balzekas, Jr., Mrs. Balzekas, F. Zapolis, Mrs. V. Tumasonis, Hon. G. W. Dunne, S. Balzekas III.

● Pas Cook komisionierių Dunne.

The Joint Committee of the American Balts.

1st row, l. to r.: Alda Talbergs (Amer. Latvian Assoc.), Gunars Meierovičs (Amer. Latvian Assoc), Director of Balts Assoc. Affairs,

Dr. Jonas Genys, Pres. of Joint Baltic Committee, Gerhard Buschman (Estonian Council), Astra Mikelevičiūtė, secretary; 2nd row, standing: Dr. Ilgvars Spilners (President of Amer. Latvian As-

soc.), Mrs. Eug. Genys and Dr. T. Žiūraitis, Chairman of Cultural Section.

● Jungtinis Amerikos Baltų komitetas.

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

APRIL

1974

LITHUANIAN DAYS, APRIL, 1974

LETTER TO A TEACHER

The Lithuanian underground periodical, "The Chronicle of the Lithuanian Catholic Church," is today fighting for its life against a major drive of Soviet Security forces. Despite the enormous pressures, issues are printed and circulated in Lithuania. — We reprint below a Letter to a Teacher, translated by Elta, No. 2, March-April, 1974.

— Ed.

Dear Teacher,

We are both children of the same Lithuanian nation, linked not only by ties of blood, language and cultural heritage, but also by our common concern about the nation's future. Our children are the future of the nation. Both you and I look at them with hope, concern and love. This is how I look at my children, and you at yours, mine, and those of many others, who gather into the classroom each day. The future of our nation will depend on what we will give to these children, how we will prepare them for life, what human beings we will shape them into. That is why a huge responsibility for their future rests on our shoulders.

Since I deeply feel my great responsibility and am well aware of a parent's duties, I try to instill into my children from their early days such principles that would help them to remain honest, decent and strong human beings. I have obtained these principles from my own parents; I have tested and steered them in my life's experience; I have sifted them through my reason; and I have resolved to make them my own in keeping with my conscience. My conscience obligates me to transmit to my children whatever I consider good and necessary. Besides, I also have the right to do that. We, parents, have brought our children to life, we are raising, clothing, feeding and nursing them when they become sick. Nobody forbids us to dress our children this or that way, and nobody prevents us from giving them the food which, in our opinion, our children need. Consequently, nobody has the right to prohibit, prevent, or obstruct me in transmitting to my children those ideological and moral principles that, in my opinion, a human being vitally needs! I know that one should not lie, steal, deceive, or kill. I am trying to instill this belief into my children. I know that decent behavior, fairness and love of one's neighbor are good — and this is what I want to make my children understand. I also know

that, if one wants to remain an honest being, one must wage a constant fight against one's own weaknesses, vices, and external temptations. I am preparing my children for that struggle. And my life's experience has convinced me that such a struggle is most successful when man feels responsible not only before other men, but also before God, when he is convinced that his actions and deeds are more than -of -a -temporal -and- passing value, and when he obeys not only the laws but also the voice of his conscience. Therefore, I consider it imperative that my children be educated religiously and I don't want anybody to obstruct me in the performance of my duty. Besides, you, teacher, also assert that parents have the right to educate their children.

I am not alone in educating my children. From my home I send them to school. There I delegate their education to you. But I want you to continue my work, and not to destroy it. I want you to arm my child's mind with knowledge, to teach how to use scientific information in their lives. Such, in my opinion, should be the task of the school. Yet it pains me much when you, instead of building, begin to destroy. Instead of providing knowledge in an objective manner, you are despising my and my son's convictions. You brand my convictions religious superstitions, and my kind of education — a compulsion, while you consider as free and normal the atheism you are forcibly imposing. If you don't value my views, leave them in peace, just as I do not attack and show contempt for yours. Teach my child to read and write, explain to him the rules of mathematics and the laws of physics, but don't turn these subjects tendentiously against the principles that I and my child respect. I am not afraid of objective scientific facts, but I don't want you to present them in a distorted and tendentious manner, with the sole aim of inculcating my child with an alien world view. You are using not only appropriately slanted classroom materials. Even in the activities outside the classroom you are trying to find ways to uproot from my child's mind what I have planted there. In total disregard of my wishes, you force him to enlist in the pioneer and komsomol organizations or in the atheist circles. You ridicule his convictions in the wall newspaper, on posters, in atheist evenings and lectures. You compel him to answer questions on various questionnaires and you try to force your way into his conscience. And if my child will prove to be weak, or I will have failed

to steel him in every possible way, you will make him lame, you will teach him to practice hypocrisy and how not to believe his parents or teacher, and most likely both of them. Won't my child start vacillating, won't he start deceiving you and me, won't he start looking for dubious entertainment, superficial pleasures, won't he end up there, where neither you nor I want him to get? Will he still treasure noble ideals? Will he be anxious about the nation's future? The well-being of the people? He may become an ordinary egoist, without any nobler aspirations, concerned only with his personal pleasures? Will such a youth be a source of joy to you and me? Will he be useful to the nation and his fellow human beings? But our nation is not big, therefore each of its members is precious and vitally needed. That is even more of a reason why each young man, each opening blossom of the nation, should be whole and fair. Yes, dear Teacher, the children are our future, the future of our nation, and we must start giving serious thought how we are treating this future. True, you will excuse yourself by saying that you are ordered to do so, that you are following someone's instructions, somebody's will. You may not want to do it and probably would not do it, if it depended on you. I quite believe this. But do remember that the child is mine and that he does not belong to those who have obligated you to educate him contrary to my way of education. Remember that huge responsibility to the nation. Its future, its vital needs should also obligate you. Wouldn't you be afraid to face the nation's tribunal? Would you be able to assert with a clear conscience that you never sold things that are most sacred to man and nation for a raise in salary and snug security?

Finally, the money. The money that you get for your work is earned by me and other student's parents. But you refuse to consider the parents' wishes about how their children should be educated.

I don't want to give you instructions on how you must perform your work. This is your affair as a pedagogue. It is certainly not easy to work with youth. To educate a child or a youth, to form his character is a truly formidable and responsible job. Therefore in this work there should not be place or time for destroying what I have already accomplished. On the contrary, we must cooperate, help each other, work hand in hand, as united as possible. Our duty as parents and teachers, as sons of the small Lithuanian nation, demands it.

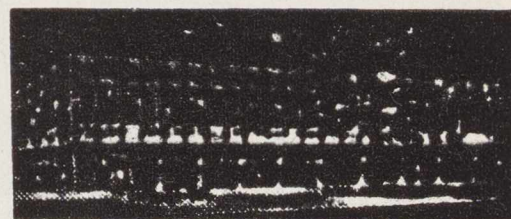
DIVIDENDAI MOKAMI KAS 90
DIENŲ UŽ VISAS TAUPYMO
SĄKAITAS

TAIP

TAUPYDAMI PAS MUS, JŪS GALITE PASIRINKTI TAUPYMO RŪŠĮ, KURI JUMS PATOGIAUSIA...
TAI NEDELS DAMI PASIŪSKITE
ČEKĮ DABAR.

7 1/4% UŽ TERMINUOTUS
CERTIFIKATŲ
INDĖLIUS

Dividendas išmokamas kas mėnuo
TAUPYMO SĄSKAITOS IKI
\$20,000 APDRAUSTOS F.S.L.I.
ĮSTAIGOSE.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS
sekretorius

Tel.: (312) 656-6330 Ir 242-4395

LADIES AND GENTLEMEN

Remarkable Discovery

Hair formula JIB is Patented in Switzerland and Registered in U.S.A. and Canada, Europa, Germany, Austria. It cures Dandruff, Falling Hair, Itching scalp, Enig Hair, Root growth, Splitting ends, Strength and restoring NATURAL HAIR COLOR.

Using JIB you will never be bald or grey. 100% Guaranteed.
Listed in Druggist Red-Blue Book.
JIB Medicine Liquid 8 oz. A 16 week supply \$6.00. Money Order, P.P., Send today —

J I B LABORATORIES

1437 So. 49th Avenue, Cicero, Ill.
60650

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,
President

2555 W. 47th St., Chicago 32, Ill.

AT THE RACES

From the novel "Artist's Wife" by Juozas Tininis

(Continued)

CHAPTER XIX

One evening I was unpacking some books I had brought along from Europe, lining them up on an attractive bookshelf I had just bought at an antique shop. For the most part they were collections of poems such as "Man Travels Through the World", by Bernardas Brazdžionis, and "Symphonies of the Lost" by Nyka-Niliūnas, and "Hymen and die Nacht", by Novallis. Also several histories of art and several volumes by Jasėnas, and Galaunė's monograph about Čiumlionis.

Moira looked at them curiously. "What kind of language are all these books written in", she wanted to know. "Oh, some in Lithuanian, some in German," I replied. "Don't you have any in English," she asked then. I laughed. "No, just this dictionary here," handing her a leather-bound volume, very handsomely done. She looked thoughtful.

— Why, Algis, German is the language of our former enemies. Hitler spoke it. And why do you need to read Lithuanian, now that you are in Australia? We speak nothing but English here.

— Don't talk like that, Moira,— I told her. — I'll be getting more Lithuanian books than these, and I want to teach you to read them.

She laughed.

— Me read Lithuanian? You must be joking. One language is enough for me to handle.

I patiently explained to her that to be educated, one should be able to read more than one language, and the most logical one for her to learn would be Lithuanian, since it was the native language of her husband. I told her also that German girls who married Lithuanians after the war always learned the language of their husbands. She pouted.

— I'm not German, — she said.

I saw that she was not happy with my suggestion.

— Well, of course I will not insist, — I said gently. — Go get some of your books, — I said. — There's still some room on the bookshelf.

She went into the bedroom and brought back her novels. Hichens' **The Garden of Allah**, Galswothy's **Swan Song**, my birthday gift, and Du Maurier's **Rebecca**. We both stood back admiring the look of the books on the shelf.

— Algis, — she said, — do you know what is Australia's best novel?

— No, — I replied, — since I haven't studied your literature.

— Well, then I can tell you something. It's called **The Fortunes of Richard Mahoney**. The author, H. H. Richardson, is really a woman who writes under a man's pen-name. I'd like you to read it.

I agreed. After all, I told myself, one has to listen to one's wife occasionally to keep peace and harmony in the home. Especially at the beginning of married life.

My dear wife is not a good cook. Her Australian dishes I was beginning to find monotonous. I tried to tell her how to cook Lithuanian food, like my mother used to make for me — pancakes, many kinds, and cheese-filled knishes. Once when she saw me eating sour milk, she shouted, "Don't eat that, Algis. You'll poison yourself. I'm too young to be a widow."

— Sour milk is good for you, — I replied, continuing to spoon it into my mouth. — You'll live all the longer if you eat it yourself.

— Nobody in Australia eats sour milk. And you shouldn't do the cooking at home, even if it's Lithuanian food. Men here don't do any cooking.

I told her that there were many good things the Australians knew nothing about, and that I would have to educate her in Lithuanian ways, not only food, but many other things.

— Yes, — she smiled at me, — I've already learned a lot. But it works two ways, you know. You'll have to take on some Australian ways too. You always get angry when I talk about how we do things in Australia.

— Not if it's anything good, — I answered. — I like the milk shakes at the soda fountain, I like your golden beaches, I like your women, especially my wife. I accept all that is beautiful and fine here.

— Yes, — she admitted. — I guess there are many things you have accepted. I accept, also your suggestions on my dress. I am now the best dressed woman on Myrtle Street, thanks to your artistic tastes.

She had told me just the day before that one of the women had admired our home, saying that I about the pearl. No one must know from Europe to have done it all so quickly.

I glanced up quickly, frightened.

— I hope you didn't tell them about the pearl. No one must know

about that, or we'll be in real trouble.

She looked puzzled.

— How can I explain then where your money comes from, with to furnish the house and buy me such beautiful clothes and jewelry?

— Tell them I work hard, save my money, do not smoke, or drink or gamble. Don't worry if they think I am strange for not doing those things that all Australians do. They think that about me anyway, no matter what I do.

— You should learn to gamble, — she said. — It's the national sport here. People might like you better if you went to the races. And you might learn to enjoy it too.

— I haven't the faintest idea how to begin at gambling, — I said. Then she sat down beside me on the couch and explained, step by step, how it was done.

— Just pick out a horse, — she said, — and wager a pound or more on it.

— How do I know which is a fast horse? — I asked.

— Study the past performance of all the horses. — She made it all sound so simple and enjoyable that I found myself being tempted. Seeing my interest, she urged:

— Let's place a small bet on a horse named Pondicherry which is entered at the Randwick Course on Saturday. I am convinced that he has a good chance of coming first.

Saturday saw us both at the track, Moira all decked out in blue dress and hat to match. With the pearl necklace around her swanlike neck, she looked like the wife of a wealthy industrialist. And I felt like one. Very much like England, horse races and art exhibits are where the Australian ladies come out to display their elegance. Not so much at operas and concerts as in Lithuania.

We joined the crowds at the hippodrome, trying, along with everybody else, to get choice seats up high, to get a good view of the track. We were surrounded by beautiful women in low-necked dresses, revealing smooth, sun-bronzed shoulders. And the smells! All the perfumes of Araby, it seemed, the ladies of Sydney had put on themselves!

Finally we were seated and waited for the race to start. We had earlier placed bets at the windows on Pondicherry and several other horses — one pound sterling on each. The first race was run. Pondicherry came in thirteenth out of a field of fourteen. I felt like swearing. That's what comes of listening to your wife, I thought. Should have followed my own instinct. I resolved never to bet again. This gambling was a waste of

money.

I turned to my wife.

— Let's leave, — I said.

— No, she protested. — I bet on four other horses. Maybe one of them will win.

Her eyes were sparkling with excitement. I sat down. A second race. No luck again. Our horse came in tenth. The place was getting very noisy, and I had developed a headache. Some people were shouting with joy, others were gloomingly tearing up tickets. As the third race started, my wife told me to hold my thumb. I found myself almost praying that her horse, named Pegasus, would come in first. But no luck again. The goddess Fortuna was not smiling on us that day.

We were both tired and quiet on the way home. Sitting on the tram, we said very little to each other. I was unhappy over losing all that money and she was reproaching herself for having picked the wrong horses.

We never went to the races again, no matter how much she begged me to take her. She never really understood why I felt that way, simply thought I was stingy.

Naujas Lietuvos žemėlapis

(mokyklai ir namams),
paruoštas J. Andriaus, atspaustas
Rand McNally Co., 59"x48" ant
texoprint plastikuoto popieriaus:

1. sulankstytas (voke) ar susuktas (tūtoje) \$15.00
2. su lazdomis (pakabinamas):
 - a) klijuotas ant drobės .. \$35.00
 - b) be paklijavimo \$20.00
3. su metaline makštimi, paklijuotas (išsitraukia kaip filmo ekranas) \$50.00

Užsisakyti adresu:

JAV LB ŠVIETIMO TARYBA

c/o R. Kosmanas

7209 S. Mozart, Chicago, Ill. 60629

Tel. (312) 925-3344

Taip pat gaunama "Lietuvių Dienų" administracijoje.

MARY HAMROCK

PIERCE — HAMROCK

MORTUARY

921 Venice Blvd.

Los Angeles, Calif.

Phone: Richmond 9-6091

"FRIENDSHIP OF NATIONS"

(Soviet Style)

"Last summer I went on a trip with my friends. We arrived in Ossetia and erected our tent in the vicinity of a mountain village. A group of local inhabitants approached us and after preliminary introductions they invited us, according to the rules of Caucasian hospitality, to a wedding feast in the village.

"We accepted with joy, of course. But just as we were about to leave, a local inhabitant looked at me with attention and said it would be better if I would not come. Nobody understood the reason, I shrugged my shoulders and remained at our tent.

"But soon enough I saw people approaching again, who gesticulated from afar that I should come to them. They were Ossetians, including the village mayor and the same chap who had told me not to come. All apologized deeply and took me to their feast, actually with mild force. 'Do forgive us! You see, we thought you were a Georgian.'

"We proceeded to Georgia. Two intoxicated youths approached me in Tbilisi, the capital, and asked something in their own language. I replied in Russian and said I did not understand them. I received a blow with fist in my face.

"The incident was solved in a militia station. When the militiaman opened my passport to copy out my name, one of the guilty youths looked at it and started to tear his hair. 'Please forgive me! Do what you like with me! We thought you were an Armenian.'

"Then we went to Estonia. There nobody wanted to talk to me because the Estonians thought I was a Russian. And when we returned to Moscow from our tour, I found that my appointment on the staff of the periodical 'Friendship of Nations' had not been confirmed because I am a Jew. Comrades, what is really the truth about the friendship of nations in our country?"

This is an excerpt from a speech by a Soviet writer, Grigori Svirski (at that time a party member but later expelled) at a meeting of writers in Moscow in the spring of 1966. It goes without saying that the speech was not published anywhere but spread nevertheless like fire and had the general effect of a hydrogen bomb in the centre of Moscow. Svirski had dared touch upon a forbidden subject — the real relations between the different nations of the USSR...

The whole excerpt from a book by Leonid Vladimirov, "Rossia bez

IMPRESSIONS ON A RAINY DAY

By G. J. Gliaudys

The Daily Trojan

1965

Among grey mourning mists
Silent rain sheets
Cover the heavy-eyed city,
Easily restings,
Outside my steamed window.
I stand and watch
The rain descend
So noiselessly intact,
And disappear so promptly,
Among the folds of grass.
I stand and watch,
Intently stare,
To see the green blades sprout,
So eagerly alert among the faded
That no rain will awake. /stalks
A minute passed,
Or perhaps an hour?
I could not really tell,
I stood bemused beside the window
Quietly staring past.
So this is the secret,
The knowledge profound:
A tiny drop of rain,
A blade so eagerly receives,
Is nothing more than ages old pro-
toplasmic H₂O.

prikraski i umolchanii" — Russia without Embellishment and Deletions, Frankfurt am Main 1969, p.p. 262-263.

(From Newsletter from Behind the Iron Curtain, Estonian Information Bulletin, Stockholm, December 1973).

Clem's Polskie Deli

* Specializing in home made
Fresh & Smoked Polish Sausage,
fancy groceries and choice meats.

* Featuring Imported Krakaus
Polish hams, beer, wine and groceries.

NOW

Daily from our own new
BAKERY-KITCHEN

a variety of Polish pastries and
other home made delicacies.

IT's CLEM'S

3002 W. Florence Ave., Los Angeles
759-5058

JAG
welcome

Getting an official welcome to Ft. Huachuca is Captain George J. Gliaudys Jr. (center), a newly-assigned member of the Army Communications Command's (ACC) staff judge advocate's office here. At left is Brigadier General Bruce T. Coggins, assistant judge advocate general for civil law from the office of the Judge Advocate General of the Army, Washington, D.C. Watching is Lieutenant Colonel J. J. DeFrancesco, ACC staff judge advocate. Coggins was here for an official visit Feb. 1. Gliaudys was formerly staff judge advocate from the ACC 1st Signal Brigade in the Republic of Vietnam.

Brigadier General Bruce T. Coggins (left) from the office of the Judge Advocate General of the Army, Washington, D.C., during his official visit to Pot Huachuca, Arizona, on Feb. 1st at welcoming for the newly assigned staff judge, Captain J. Gliaudys (center) trasfered here from Vietnam. Watching (right) is Lt Col. De Francesco, staff judge advicate of the Army Communications Command.

● Iškarpa iš spaudos apie J. Gliaudos naują karinį paskyrimą.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1974 METAIS

Gautos 4 papildomos grupės. Skubėkite registruotis!

American Travel Service Biuras šiais metais yra suorganizavęs 10 grupinių kelionių į Lietuvą. Tai yra kelionių biuras, kuris pirmasis pradėjo organizuoti šias ekskursijas ir turi didelį patyrimą šioje srityje.

Kiekvieną grupę lydės patyręs kelionių palydovas.

VISOS GRUPĖS LIETUVOJE PRALEIS PO 5 DIENAS (1 diena Kaune).

Datos yra šios:

Birželio mėn. 11 d. — Chicago —

UŽPILDYTA

Birželio mėn. 17 d. — Chicago-New York —

UŽPILDYTA

Birželio mėn. 27 d. — Chicago-New York — 15 dienų

UŽPILDYTA

Liepos mėn. 8 d. — Chicago-New York —

Liepos mėn. 23 d. — Chicago — 15 dienų, sustoja Romoje

Liepos mėn. 31 d. — Chicago-New York — 15 dienų, sustoja Romoje

Rugpjūčio mėn. 4 d. — Chicago-New York — 15 dienų, sustoja Helsink

Rugsėjo mėn. 1 d. — Chicago-New York — 15 dienų arba 20 dienų,

sustoja Romoje

Spalio mėn. 2 d. — Chicago-New York — 15 dienų, sustoja Helsink

KELIONIŲ KAINOS BUS PASKELBTOS ARTIMOJE ATEITYJE

Mūsų biuras taip pat organizuoja keliones į Havajus: vieną š. m. rugpjūčio mėnesį, kitą — 1975 m. vasario mėnesį. Patartina registruotis dabar.

Dėl informacijų skambinkite arba rašykite:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643

Tel. (312) 238-9787

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos sudarome reikalingus iškviatimo dokumentus. Taip pat teikiame informacijas kelionių reikalais po visą Ameriką ir kitus pasaulio kraštus; parduodame bilietus; parūpiname vizas — be jokio papildomo mokesčio.

ADMINISTRACIJA RAŠO

GERBĖS PRENMERATORIAI:

Dr. K. G. Ambrozaitis, Vysk. Dr.
A. L. Deksnys, B. Macijauskienė.

LD ŽURNALUI PAREMTI AUKOJO:

\$30 — Emilija Stirbienė.

\$10 — A. Braškys.

Po \$5 — P. Mikšys, J. Tamašauskas, Kun. S. Morkūnas.

Po \$2 — J. Žemaitis, A. Kvedaras, J. Butkus, J. Litvaitis, Dr. B. Kasaikaitis.

Po \$1 — A. Čepulis, J. Ramoška, J. Juodvalkis.

Visiems nuoširdžiai dėkojame —
Administracija

LIETUVIŲ DIENŲ

žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N. Y. — "Darbininko" adm-ja.
So. Boston, Mass. — S. Minkus

Chicago, Illinois — Balyš Brazdžionis,
'Draugas', 'Marginiai', 'Terra' Gifts
International.

Cleveland, Ohio — "Dirva", V. Rociūnas,
Detroit, Mich. — "Gaiva", "Neringa",
St. Anthony's Parish Library.

Grand Rapids, Mich. — J. Belinis.

Kenosha, Wis. — B. Juška.

Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.

Putnam, Conn. — Immaculata Conception
Convent.

Rochester, N. Y. — A. Sabalis.

Waterbury, Conn. — "Spauda".

Woodhaven, N. Y. — "Romuva".

Anglijoje

Kew, Surrey — "Dainora".

Bradford, Yorks — Kun. J. Kuzmickis.

Australijoje

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius.

Melbourne - St. Kilda — N. Butkūnas

Sydney — Kun. P. Butkus.

Glen Osmond, S. A. — E. Reisonienė.

Mirren, S. A. — J. Rupinskas.

Italijoje

Roma — Mnsgr. V. Mincevičius.

Kanadoje

London, Ont. — A. Puteris

Toronto, Ont. — V. Aušrosas, A. Kuolas,
P. Misevičius,

Montreal, Que. — P. Rudinskas, (Parish
Library)

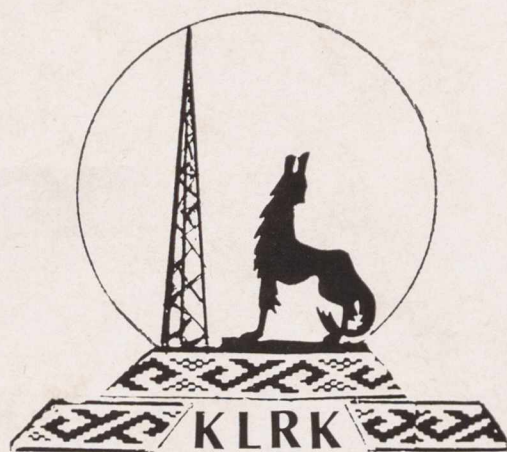
Sudbury, Ont. — Kun. A. Sabas.

Skoltingiems mūsų prenumerato-
riams primename, kad prenumera-
tos skolos sunkina žurnalo leidimą.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles, Calif.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES
Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 11:30 — 12:30 p. p.
Valdybos pirm. VI. Gilyš, 1256 Mariposa
St., Glendale, Calif. 91205; tel. 241-1466
Ižd. Jz. Mitkus, 2610 Griffith Pk. Blvd.,
Los Angeles, Calif. 90039; tel. 662-6591.
Programų vyr. red. St. Pautienienė, 841
Stanford St., Santa Monica, Calif. 90403,
tel. 828-3779.

Baltimore, Md.

"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10 — 11 val. ryto
per FM radijo stotį WFMM 93,1 mgcl.
Programos vedėjai: **Albertas Juškus**,
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore, Md. 21227; Tel.: 242-1779

So. Boston, Mass.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS
Sekmadieniais 11 — 12 val. priešpie.
AM 1430 klc iš WWEL radijo stoties
Medford-Boston, Mass. 02155
Petras Viščinis, vedėjas,
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.,
vedama Stepono ir Valentinos Minkų, gir-
dima sekmadieniais 1 val. — 1 val. 30 m
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzi-
ka, dainos ir Magdūtės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN 8-0489

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS
RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS
7 programos savaitėje
Pirmad. ir penktad. — 11 val. ryte;
šeštad. ir sekmad. 8:30 — 9:30 ryte
Visos programos iš WOPA 1490 klc A. M.
Programos vedėja Aldona Daukus-Barkus.
Transliuojama iš nuosavos studijos.
WOPA stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel: HEmlock 4-2413.

MARGUTIS

Seniausia liet. radijo programa Amerikoje.
Įsteigta muz. A. Vanagaičio 1928 m.
Kasdien 8 val. — 9 val. vakaro
(išskyrus šeštadienius ir sekmadienius)
Programos vedėjas **Petras Petrutis**.
Transliuojama iš nuosavos studijos
2422 W. Marquette Rr., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: GR 6-2242; GR 6-2271.

LITHUANIAN RADIO FORUM

Bi-Lingual Civic program in English
and Lithuanian
Produced by **Anthony J. RUDIS**
Listener Participation Program
PHONE 445-6842 and ask a question
Saturday 8 p. m. to 9 p. m.
WXRT-FM 93.1 MHz.
Address: 9339 S. Oakley Chicago, Illinois

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Programa
TĖVYNĖS GARSAI
Girdima penktadieniais 8—9 val. vakaro
per WXEN-FM stotį 106,5 mc..
Vedėjas **Juozas Stempužis**.
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telef.: 382-9268.

Detroit, Mich.

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIO VALANDA
WMZK-FM banga 98 mc
Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį
nuo 8:00 iki 9:00 vakare
Vedėjas — **Ralph Valatka**
Telefonas: 537-5550.
17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219
Arba Briedis, Realty Tel. 883-5244.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE
WQRS-FM stotis. Banga 105.1 mc.
Sekmadieniais 8:25 — 905 val. ryto
Išlaiko Radijo Klubas.
Klubo pirm. — **Kazys Gogelis**.
13436 Garfield Ave., Detroit, Mich. 48239
Telefonas: 535-6683

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"
Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM AM 840
Kiekv. sekmadienį 4:15 — 5:15 val. p. p.
Programos vedėjas **A. Dragūnevičius**.
273 Victoria Rr., Hartford, Conn.
Telefonas: CH 9-4502.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda
girdima kiekv. šeštad. 4 — 5 val. p. p.
iš New Yorko stoties WEVD — 1330 klc.
ir 97.9 meg. FM.
Direktorius **Jokubas J. Stukas**,
1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092
232-5565. (Code 201)
Kultūrinė lietuvių radijo valanda anglų k.
per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM
pirmad vak. 8:05 — 9:00 — 89.5 mg.
Vedėjas **J. J. Stukas**.

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį
nuo 9 iki 10 val. ryto
iš WHBI stoties 105.9 FM banga.
Adresas: Romas Kezys, 62-15 69 place,
Middle Village, N. Y. 11379.
Telefonas: TW 4-1288.

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS
Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.
Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos kroni-
ka, muzika ir skelbimai.
Programas tvarko ir praveda
redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas"
1203 Green St., Phila., Pa. 19123.
Telefonas: PO 5-0932.

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. — WPIT - 730 klc.
Sekmadieniais 12 val. — 1 val. p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai.
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill R., Pittsburgh, Pa. 15216

Rochester, N. Y.

Kultūrinė lietuviška valandėlė
Sekmadieniais 6 val. popiet.
per WCMF-FM, 96,5 mc.
Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas.
Klubo valdyba: **Pr. Puidokas**, pirm., 580
Wilkins St., (14621); **A. Cieminis**, vicep.,
R. Kiršteinis, sek. 229 Nester St. (14621);
V. Žmuidzinas, ižd., **L. Laukaitienė**, narė.
Programų vedėjai: **O. Adomaitienė**, **A.**
Cieminis, **V. ir N. Draugeliai**, **A. Dziako-**
nas, **St. Ilgūnas**, **R. Kiršteinis**, **Br. Krokys**,
V. ir B. Litvinai, **J. Šipaila**, **D. Žurilienė**,
V. Žmuidzinas.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIO PARTIJA
WBRY, Waterbury, 1590 kilocycles.
Kiekvieną šeštadienio vakarą 6:10—7:00.
Programos vedėjas ir direktorius
John D. Adams (Adomaitis).
5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708.
Telefonas: 753-8898.

Montreal, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS
Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. v.
CFMB stotis — Banga 1410.
Programos vedėjas **L. Stankevičius**.
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Telefonas: 669-8834

Toronto, Ont., Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI
7 radijo programos savaitėje
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
4 — 5 val. p. p.
Trečiadienį vak. 7 — 8:15 v. v.
Šeštadienį 3 — 3:30 val. p. p.
Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 101 FM
Programos vedėjas **Jonas R. Simanavičius**.
175 Parkside Dr., Toronto 3, Ont.
Telefonas: 534-1274.

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS
Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku,
41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas **Dr. J. Gailius**.
Circonvallazione NOMENTANA 162.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje.
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vakarą 20:15 - 20:30 Lietuvos laik.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas**.
Adresas: Sezione Litvana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE

Įsteigta 1966

WCIU - TV Channel 26
Sekmadieniais 8:30

5845 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60636
Tel. (312) 778-2100

Tolius šlutas, vald. pirm.

M. STANKŪNIENĖ
KOMPOZICIJA NR. 3.
COMPOSITION No. 3.

M. STANKŪNIENĖ
IŠ GĖLIŲ CIKLO
(Maišyta technika)
FLOWERS

